

Gözden geçirmek

İleriye bakmak için geriye bakmak: Enerji yoksulluğu üzerine ağ tabanlı araştırmalardan yansımalar

George Jiglaui,^{1,*}Stefan Buzarovski,²Ute Dubois,³Marielle Feenstra,⁴João Pedro Gouveia,⁵Katrin Grossmann,⁶Rachel Guyet,⁷Sergio Tirado Herrero,⁸Marlies Hesselman,⁹Slavica Robic,¹⁰Siddharth Sareen,¹¹Anca Sinéa,¹ve Harriet Thomson¹²

ÖZET

Enerji yoksulluğu, mühendislikten antropolojiye ve tıp biliminden sosyal psikolojiye kadar çok sayıda çalışma alanını özünde birbirine bağlayan geniş kapsamlı bir kavramdır. Enerji yoksulluğunun küresel yaşam kalitesi üzerindeki derin etkileri, sınırlı bir başarıya sahip olsa da, onu ölçmeyi ve hafifletmeyi amaçlayan çok çeşitli ölçüm ve politikalara da yol açmıştır. Karma yöntem yaklaşımını kullanarak, ağıımız enerji yoksulluğuna ilişkin bilgi ve yorumları ilerletmek ve bilimsel çıktılarını bilgiye dayalı politikaları şekillendirme kapasitesini artırmak için araştırmalar yürütmüştür. Bu makalede, bu kapsamlı araştırma çabasını ve sonuçlarını eleştirel bir şekilde inceliyoruz. Enerji yoksulluğu araştırmasının kavramsal, metodolojik ve politika boyutlarını temel alarak, mevcut devam eden enerji krizinin ortaya koyduğu zorluklara anlamlı yanıtlar sağlamak için daha donanımlı, enerji yoksulluğunun azaltılmasına yönelik yeni, disiplinler arası bir araştırma ve politika gündemine doğru yollar oluşturmuyoruz.

GİRİŞ

Son on yıllarda enerjiye modern yaşam standartlarının temel bir unsuru olarak gösterilen ilgide artış yaşandı. BM, enerjiyi "sağlık, güvenlik, konfor ve beslenme için temel" olarak belirledi.¹Bu durum, Birleşmiş Milletler Yeterli Konut Hakkı Özel Raportörünün "işleyen bir eve sahip olmak -akan su, elektrik, ısıtma ve internet bağlantısına sahip olmak- bir hayatta kalma meselesidir ve bu nedenle yeterli konut hakkının önemli bir yönüdür" demesiyle pandemi bağlamında daha da güçlendi.¹Avrupa'da, çeşitli politika ve yasal belgeler, AB ve üye devletler düzeyinde enerjiyi politika ve yasal dilde kutsallaştırmada önemli ilerlemeler sağlamıştır. Belgelerde özetlendiği gibi^{Ek 1} göster, enerji artık resmi dil aracılığıyla gündelik modern yaşamda önemli bir rol oynadığı kabul ediliyor. Bu arada, herkes için (uygun fiyatlı, yeşil) enerjiye erişimi teşvik etme aktivizmi, Enerji Hakkı koalisyonu, Fridays for Future ve diğerleri gibi kapsamlı sosyal hareketler ve ağlar aracılığıyla ivme kazandı.

Bu bağlamda, enerji yoksulluğu, bir hanenin toplumsal ve maddi olarak gerekli düzeyde ev içi enerji hizmetlerine ulaşamaması olarak tanımlanmaktadır.²—zaten "normal" zamanlarda bile yaşam kalitesi üzerinde derin etkileri olan bir olgu olarak ortaya çıkıyor. Ancak son yıllar normal olmaktan çok uzaktı. Bir dizi örtüşen kriz - COVID-19 salgını, dünya çapındaki enflasyon bağlamında yükselen enerji fiyatları ve Ukrayna'daki savaşın getirdiği zorluklar - hanelerin enerji maliyetlerine küresel olarak muazzam bir yük getirdi, buna enerji kırılganlığının yelpazesinin önemli ölçüde genişlediği yüksek gelirli, Batı bağlamları da dahil. 2020 öncesi enerji yoksulluğunun boyutuna ilişkin veriler, koordineli veri toplama ve izleme eksikliği nedeniyle Avrupa genelinde sınırlı ve parçalıdır. Bu krizlerden önce bile, Enerji Yoksulluğu Gözlemevi 34 ila 82 milyon hanenin (ölçüm için kullanılan göstergelere bağlı olarak) olduğunu bildirmişti.³Mevcut bağlam, bu sayıları henüz belirlenemeyen bir ölçüde artırmış olabilir çünkü sorunu teşhis etmek için ilgili göstergelere ilişkin veriler çoğunlukla yıllık olarak toplanıyor ve daha fazla gecikmeyle yayınlanıyor. Dahası, iklim değişikliği ek bir karmaşıklık katmanı sağlıyor. Fosil yakıtlardan yeşil enerji kaynaklarına geçiş yaparak (adil) bir enerji geçişi yapma ihtiyacından kaynaklanan süreçler, inşa edilmiş çevre genelinde enerji verimliliği seviyesini hızla artırırken, Ukrayna'daki savaşla daha da hızlandı; AB artık 200 milyar avrodan fazla harcayarak Rus petrol, kömür ve gazından "2030'dan çok önce" bağımsız olmayı hedefliyor

¹Siyaset Bilimi Bölümü, Babes-Bolyai Üniversitesi, Cluj-Napoca, Romanya

²Çevre, Eğitim ve Kalkınma Okulu, Manchester Üniversitesi, Manchester, İngiltere

³Ekonomi, Piyasalar ve Toplum Bölümü, ISG Uluslararası İşletme Okul, Paris, Fransa

⁴Teknoloji, Yönetim ve Politika Fakültesi, Delft Üniversitesi Teknoloji, Delft, Hollanda

⁵SANSI, FCT-NOVA—Çevre ve Sürdürülebilirlik Araştırmaları Merkezi ve DEĞİŞİM—Küresel Değişim ve Sürdürülebilirlik Enstitüsü, NOVA Bilim ve Teknoloji Okulu, NOVA Lizbon Üniversitesi, Caparica, Portekiz

⁶Mimarlık ve Şehir Planlama Fakültesi, Erfurt Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Erfurt, Almanya

⁷Center International de Formation Européenne, Güzeli, Fransa

⁸Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, İspanya

⁹Hukuk Fakültesi, Sınır Ötesi Hukuk Çalışmaları, Üniversitesi Groningen, Groningen, Hollanda

¹⁰Kuzey Batı Hırvatistan Bölgesel Enerji Ajansı, Zagreb, Hırvatistan

¹¹Medya ve Sosyal Bilimler Bölümü, Stavanger Üniversitesi, Stavanger, Norveç

¹²Sosyal Politika Okulu, Birmingham Üniversitesi, Birmingham, İngiltere

* Yazışmalar: jiglaui@fspac.ro

<https://doi.org/10.1016/j.isci.2023.106083>

enerji sistemlerinin karbondan arındırılması. Ancak aynı zamanda bazı ülkeler, enerji güvenliği nedenleriyle elektrik üretmek için geçici olarak kömüre geri dönmeyi araştırıyor ve bunun hane halkı düzeyinde henüz tam olarak anlaşılmamış bir etkisi var. Bu dinamikler, hem kısa hem de uzun vadede enerji yoksulluğunun boyutu üzerinde etkiler taşıyor, çünkü elektrik fiyatları büyük ölçüde onu üretmek için kullanılan yakıt karışımına bağlı olacak ve ısıtma sistemlerinin karbondan arındırılması için yapılan harcamalar da henüz değerlendirilmemiş makro ve mikro düzeylerde maliyetler anlamına gelecek.

Enerji yoksulluğunun artan ampirik öneminin tamamlayıcısı, teorik önemidir. Enerji yoksulluğu, mühendislikten antropolojiye ve tıp biliminden sosyal psikolojiye kadar çok sayıda çalışma alanını özünde birbirine bağlayan kapsam açısından çok az kavram enerji yoksulluğu kadar geniştir. Dahası, enerji yoksulluğunun küresel yaşam kalitesi üzerindeki derin etkileri, sınırlı bir başarıyla da olsa, onu ölçmeyi ve hafifletmeyi amaçlayan çok çeşitli ölçüt ve politikalara yol açmış ve ek araştırma materyali yaratmıştır. Ayrıca, enerji yoksulluğu toplumdaki mevcut eşitsizlikleri gösterir ve sıklıkla büyütür ve herkes için sürdürülebilir ve temiz enerji hizmetlerine erişimi garanti eden adil bir enerji geçişi tartışmasını ele alır. Aynı zamanda, çok boyutlu yapısı göz önüne alındığında, enerji yoksulluğu dolaylı olarak ele alınmış ve bazen potansiyel olarak diğer bitişik alanlardaki politikalarla derinleştirilmiştir; bunu bu makalede birkaç kez vurgulayacağız. Dahası, enerji yoksulluğu etrafındaki karmaşıklık, bilim insanları arasında da süregelen canlı bir tartışmayı teşvik ediyor ve bu tartışma, yıllar boyunca alanı aşırı karmaşık hale getirme ve alanın ilerlemesine katkıda bulunmama ve araştırma çıktılarını belirli ulusal bağlamlarla sınırlama riskiyle karşı karşıya kalarak, bağlamlar arası öğrenme ve bunların politika yapıcılara ve kamuoyuna etkili bir şekilde iletilmesi için çok az alan bırakıyor.

2017'de başlayan, başlangıçta 25 ülkede 68 üyeden oluşan ve resmi sonunda 36 ülkede 270 üyeye ulaşan, ENGAGER olarak adlandırılan ve tartışmanın ilerleyen kısımlarında daha ayrıntılı olarak açıklanan araştırma ağımız, bu zorlukların üstesinden gelmeye ve enerji yoksulluğunun nasıl araştırılıp iletildiğini yeniden şekillendirmeye çalıştı. Üniversiteler, işletmeler, sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve kamu sektörü kuruluşları arasında geniş kapsamlı, çok disiplinli, kolektif, sinerji yaratan yetkinliklere dayanarak, bilgi transferini ve işbirliklerini kolaylaştırmayı ve böylece yenilikçi araştırmalar yoluyla enerji yoksulluğuna ilişkin bilgi ve uygulamaları ilerletmeyi amaçladık. Avrupa Birliği tarafından aynı adı taşıyan COST Derneği aracılığıyla finanse edilen bir Bilim ve Teknoloji İşbirliği (COST) Eylemi olarak, ağ, enerji yoksulluğuna ilişkin bilgi ve yorumlamalarda dönüşümsel değişimi katalize etmeyi ve bilimsel çıktıların bilgi tabanlı politikaları şekillendirme kapasitesini artırmayı amaçlamıştır. Ön kabulümüz, büyüyen enerji araştırmacıları ve uygulayıcıları topluluğunun, enerji yoksulluğunun diğer sosyoekonomik boyutlarla nasıl iç içe geçtiğini ve farklı bağlamlarda nasıl ortaya çıktığını araştırarak daha fazla araştırma ve bilginin derinleştirilmesi için yollar açması gerektiğidir. Bu, enerji yoksulluğu üzerine araştırmaları yöneten metodolojik yaklaşımların sürekli olarak yeniden tasarlanmasını, çok disiplinli ve bütünsel bir yaklaşım uygulayan yeni araştırma alanlarını kapsamasını gerektirir. Buna karşılık, geleneksel yaklaşımlar genellikle belirli ulusal deneyimleri genel sorunlar olarak çıkarmış ve niceliksel-nitel ayrımının tuzağına düşmüştür. Bu nedenle, araştırmacıların geçerli ve güvenilir ölçümler üretmeleri, enerji yoksulluğunun kapsamını uygun şekilde gözlemlemeleri ve eylem fırsatlarını belirleyip etkinleştirmeleri için alan açmaya yönelik artan bir ihtiyaç gelişmiştir.

Bu dinamiklerin sonucunda, enerji yoksulluğuna yönelik bilimsel yaklaşımların merkezinde yer alan iki temel araştırma sorusu yıllar içinde giderek gelişmiş ve ağımızın çalışmalarına rehberlik etmiştir.

Enerji yoksulluğu çok boyutlu araştırma ve politika yoluyla nasıl anlaşılabilir ve hafifletilebilir? Ve enerji yoksulluğu araştırmasının temelinde hangi kavramsal ve metodolojik karmaşıklıklar yatmaktadır?

Bu makalede, işbirlikçi çalışmamızın bu sorulara nasıl yanıtlar aradığını ve bunu yaparken enerji yoksulluğunu anlama, yorumlama ve ele alma kapasitesinin nasıl arttığını eleştirel bir şekilde incelemeyi amaçlıyoruz. Tamamlayıcı olarak, çalışmalarımızı COST Eylem fonlama dönemimizin resmi sonuna doğru ortaya çıkan ancak ağımız tarafından ele alınan sorunların çoğunu daha da derinleştiren mevcut devam eden krizlerle birleştireceğiz. Ağımızın tartışmasız en büyük enerji yoksulluğu akademisyenleri ve uygulayıcıları ağı olarak yaptığı katkılara odaklanırken, bunları daha geniş bilimsel literatür kapsamına entegre etmeyi ve çalışmalarımızı diğer ağların veya araştırma ve politika odaklı projelerin diğer ilgili çıktılarıyla ilişkilendirmeyi amaçlıyoruz.

Makale yukarıdaki noktaları geliştiriyor ve şu şekilde yapılandırılıyor: Öncelikle daha kapsamlı teorik ve metodolojik yaklaşımlar için bir basamak taşı olarak kullandığımız enerji yoksulluğu literatüründeki ana kilometre taşlarını inceliyoruz. Daha sonra ağıımızın yukarıda formüle edilen araştırma sorularına ve daha önce incelenen literatüre dayalı olarak katkılarını geliştirdiği metodolojik çerçeveyi açıklıyoruz. Daha sonra çalışmamızın bilimsel ve politika çıktılarına inceleyerek işbirlikçi çalışmanın enerji alanını etkileyen yeni iklim politikaları ve geçiş süreçleri tarafından yaratılan genişleyen kapsam içinde enerji yoksulluğu alanını nasıl harekete geçirdiğini gösteriyoruz. Son olarak, çalışmamızı örtüşen krizlerin mevcut bağlamına bağlıyoruz ve enerji yoksulluğu üzerine yeni bir araştırma gündemi için öncülleri çıkarıyoruz.

ENERJİ YOKSULLUĞU HAKKINDAKİ MEVCUT EDEBİYAT, YENİ TEORİK VE METODOLOJİK GELİŞMELER İÇİN BİR BASAMAK TAŞI OLARAK

Boardman's ile başlayarak⁴ çalışma, enerji yoksulluğu üzerine literatür üç iç içe geçmiş boyut boyunca gelişmiştir: kavramsal, metodolojik ve politika. Kavramsal düzeyde, başlangıçtaki "yakıt yoksulluğu" ile "enerji yoksulluğu" tartışmasının üstesinden gelmek, hanelerdeki yaşam kalitesi ile enerji arasındaki ilişki etrafındaki bulanık manzarayı mümkün olduğunca doğru bir şekilde yakalamayı amaçlayan bir dil geliştirme girişiminde daha fazla karmaşıklığa yol açtı. "Güvenliksizlik" bir anahtar kelime olarak ortaya çıktı ve buna "enerji"yi eklemek, enerji yoksulluğuyla sorumlu bir ilişkisi olan başka bir kavram daha yarattı; her kavramı açıklığa kavuşturma ve onları birbirinden ayırma girişimlerine rağmen, bugüne kadar ikisi genellikle birbirinin yerine kullanılıyor, özellikle de politika yapımında. Bouzarovski⁵ enerji kırılganlığını akışkan bir durum, değişken bir bağlam, "yakıt ve enerji yoksulluğuna düşme riskini destekleyen bir dizi koşul" olarak görüyor. Aynı doğrultuda, Boardman⁶ kırılganlığın aynı zamanda sosyo-kültürel dezavantajların bir sonucu olduğunu, bilgiye erişimin zayıf olması, bilgiyi işlemek için uygun kritik araçların olmaması, kurumsal desteğin olmaması veya buna erişimin olmaması ya da ihtiyaç sahibi kişilerin desteğe erişimini engelleyen veya caydırıcı çok sayıda düzenlemenin kırılganlık bağlamı oluşturmada önemli bir rol oynadığını savunur. Enerji kırılganlığı kavramı etrafındaki bu teorik nüanslar, enerji sorunlarını adalet veya eşitsizlik gibi diğer kavramlara bağlamaya yönelik değerli bir yol açmıştır.⁷ Diğer bilim insanları, bir kişinin, bir hanenin veya bir varlığın belirli mekansal ve zamansal koşullarda savunmasız hale gelebileceği, savunmasız olarak algılanabileceği veya kendini savunmasız olarak algılayabileceği anlamında, savunmasızlığı sosyal bir yapı olarak vurgularlar.^{8,9} Ancak yine de genel yaşam kalitesi ve öznel refah üzerinde derin etkileri vardır.¹⁰

Enerji yoksulluğu ve enerji kırılganlığına yönelik teorik yaklaşımlardaki zenginlik, uygun ölçümler oluşturma girişimleriyle yansıtılmaktadır. Boardman⁴ "%10" göstergesini (bir hanenin gelirinin en az %10'unun enerjiye harcanması) tanıttı, çeşitli diğer tek göstergeler gelir ve enerji harcamalarının temel değişkenlerini birleştirmeyi amaçladı. Belki de en dikkat çeken Düşük Gelir Yüksek Maliyet (LIHC) göstergesidir¹¹⁻¹³ ve hanehalkı düzeyinde enerji için yapılan ortalama harcama (M) etrafında dönen harcama bazlı göstergeler: aşırı harcama için 2M, az harcama için M/2.¹⁴ O zamandan beri, literatür bileşik, karmaşık göstergeler ve ölçümler konusunda gelişti. Çok sayıda gösterge, soruna farklı yaklaşımları entegre ediyor ve yenilik ve iyileştirmeye çok fazla çalışma ayrılıyor. Ancak, enerji yoksulluğu oldukça çok boyutlu ve coğrafi alanlara eşit olmayan bir şekilde dağılmış olduğundan, bu zorlu bir çabadır.² Verilere erişim genellikle zordur veya veri yoktur. Bu tür bağlam bağımlı olgular her zaman metodolojik zorluklar ortaya çıkarmıştır, çünkü ortak bileşik göstergeler nüanslı değerlendirmeleri devre dışı bırakma eğilimindedir. Örneğin, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerini derinden etkileyen kişisel enerji yoksulluğunun ve esas olarak Güney, Akdeniz ülkelerini etkileyen yaz yerel enerji yoksulluğunun özgüllüklerini ele alalım. Sunikka-Blank ve Galvin'in vurguladığı gibi, bu olguların belirli kökenlerini tek bir gösterge amacıyla dikkate almamak daha iyi hedeflenmiş politikaların geliştirilmesini engelleyecektir.¹⁵ Enerji yoksulluğunun analizinde kesişimsellik yaklaşımlarının önemini vurgulayan Robinson ve diğerleri tarafından¹⁶ Siksnelyte-Butkiene ve ark. mevcut göstergelerin sistematik incelemesinde¹⁷ çeşitli tekil göstergelerden yararlanan en az 41 bileşik gösterge tanımladı. Buna karşılık, önceki bir rapor, farklı kriterlere dayanarak, enerji yoksulluğunu ölçmek için en az 178 gösterge tanımladı.¹⁸ Bu durum, son otuz yılda enerji yoksulluğunu değerlendirmek için metodolojiler ve ölçümler geliştirmeye verilen dikkat düzeyinin yanı sıra, bunların geçerliliğini, sağlamlığını ve farklı bağlamlarda tekrarlanabilirliğini kullanma ve test etme girişiminde geliştirilen zengin literatür açısından da anlamlıdır.¹⁹⁻²¹ Ayrıca, sosyal bilimlerde geliştirilen diğer göstergelerde olduğu gibi, bazı göstergeler bir kategoride dahil olma dereceleri üretir. Diğerleri kategorik, ikili bir sonuçla sonuçlanır - enerji fakiri veya enerji fakiri değil. İki daha esnek ve gerekli bağlamsal nüanslara izin verir, ancak sonuçları içsel göreliliğe sahiptir. İkincisi, genellikle politika yapıcılar tarafından aranan daha mutlak sonuçlar sağlar.

Enerji yoksulluğunun tanımları yakından ilişkili bir endişedir. Çeşitli göstergelerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesine yatırılan çabalar tamamen metodolojik olarak yönlendirilmediği gibi, politikaların nasıl formüle edildiği ve kime yönelik olduğu konusunda doğrudan ampirik çıkarımlar taşıdığı gibi, tanımlar da bilim-politika arayüzü için çok önemlidir. AB, ulusal ve yerel hükümetler enerji yoksulluğu ve enerji kırılganlığının çalışma tanımlarına giderek daha fazla vurgu yapmaktadır,²²ve sonuç olarak uygulama ve ölçüm konusunda. Ancak çok fazla karmaşıklık, etkili ve hedefli politikalar tasarlama ihtiyacıyla iyi uyuşmuyor,²³bu nedenle en uygun veya basitçe "en iyi" göstergeli belirleme konusundaki baskının çoğu politika yönünden de kaynaklanmaktadır. Enerji yoksulluğunu hedefleyen politikalar hakkındaki literatürün bir kısmı gelişimsel bir bakış açısıyla erişilebilirlik sorunlarına odaklanırken,²⁴⁻²⁸çoğu Avrupa'daki gerekçeleri ve etkinlikleri üzerine politikalarla odaklanıyor. Bazı çalışmalar ulusal politikaların AB tarafından nasıl yönlendirildiğini açıklamayı amaçlıyor,^{5,29-34}Diğerleri ise çeşitli Avrupa ülkelerinde ulusal veya yerel düzeyde vaka çalışmalarına odaklanmaktadır.^{20,35-40}

Bununla birlikte, politika odaklı literatür gövdesinin karşılaştırmalı doğası, enerji yoksulluğu politikalarının etkinliğinin ve iyi uygulamaların değişiminin anlamlı değerlendirmelerine olanak tanır. Örneğin, Dobbins ve ark. tarafından yapılan çalışma³¹veya Pye ve diğerleri.⁴¹Avrupa genelindeki gelir bazlı destek planlarının geniş yelpazesini gösterir, finansal transferler, sosyal tarifeler veya enerji fakiri veya enerji açısından savunmasız olarak kabul edilenler için öncelikle finansal gerekçelerle bağlantı kesme yasakları içerir, ancak aynı zamanda mevzuatlara yerleştirilmiş tanımların kimin ele alındığını belirlemede nasıl önemli olduğunu da gösterir. Uzunlamasına çalışmalar⁴²⁻⁴⁴enerji yoksulluğu göstergelerinin dinamiklerini ve bunları ele alan politikaları gösterdiler. Buna karşılık, ardışık Avrupa "enerji paketleri" (Yenileme Dalgası, Avrupa Yeşil Mutabakatı, 55'e Uygun gibi) giderek artan bir şekilde enerji yoksulluğunun hafifletilmesini bir Avrupa önceliği olarak belirlediler ve aynı zamanda her jeopolitik bağlamın özgüllüklerini anlama ihtiyacını da kabul ettiler.⁴⁵

Önemli bir şekilde, transversal toplumsal boyutlar ile enerji yoksulluğu arasındaki bağlantı etrafında iç içe geçmiş literatür gövdeleri gelişmektedir. Feminizm ve cinsiyet çalışmaları merceğinden, enerji yoksulluğunun kadınlar üzerindeki orantısız etkisi, akademisyenler ve politikacılar tarafından çokça ilgi görmüştür.⁴⁶⁻⁵²Enerji yoksulluğunun cinsiyete bağlı etkisini ele alan politikaları tasarlamak için harekete geçme çağrıları, örneğin yaş, etnik köken, aile yapısı gibi konuları içeren kişisel bir yaklaşım kullanılarak ortaya çıktı. Etnik köken ayrıca belirli topluluklarda enerji yoksulluğunun oluşumunu etkileyen bir sorun olarak tanımlandı.⁵³⁻⁵⁵

<https://www.fuelpovertyresearch.net/COVID-19> salgınının etnik azınlıklar söz konusu olduğunda enerji güvensizliğini orantısız bir şekilde daha da kötüleştirdiğini gösteren kanıtlar artıyor.⁵⁶Ayrıca, enerji yoksulluğu ile gelir (veya diğer ekonomik) yoksulluğu arasında bağlantılar kurulurken, düşük ve orta gelirli ülkelerde aşırı enerji yoksulluğunun belirli biçimlerini araştırmak da giderek daha fazla ilgi görmektedir.^{57,58}Dubois, ENGAGER'da yürütülen araştırmaların temelini oluşturan ve alanı genişletmeyi amaçlayan yeni yollara açılan kapılar olan bu çapraz konulardan bazılarını ele alan enerji yoksulluğunun çeşitli itici güçlerini sentezlemiştir.⁵⁹

İçindeTablo 1.

Bu bölümde belirtilen referanslar, ENGAGER ağının etkileşimde bulunduğu, katkıda bulunduğu ve üzerine inşa ettiği zengin literatür gövdesine örnek teşkil etmektedir. Herhangi bir bilimsel çabada olduğu gibi, mevcut literatür sonraki kolektif çalışmalarımız için bir basamak taşı olmuştur ve bu referans alınan yazarların birçoğu ağımızın üyesi veya işbirlikçisi olmuştur. Bir ağ olarak çalışmamızda, yukarıda yansıtılan kavramsal ve metodolojik zenginliği kabul etmeyi ve kullanmayı amaçladık. Ancak, çalışmamızın gerekçesi, enerji yoksulluğunun her üç yöndeki yorumlarını daha da ileriye taşıma ihtiyacından kaynaklanmıştır - kavramsal, metodolojik ve politik - ve esas olarak ulusal bağlamlara aşırı odaklanma ve enerji yoksulluğu literatürüne ve bilim odaklı politika yapımına katkıda bulunmayı amaçlayan disiplinler arasındaki diyalog eksikliğinden kaynaklanan belirli çıkmazların üstesinden gelmek.

YÖNTEMSSEL ÇERÇEVE

Enerji yoksulluğu etrafındaki geniş teorik ve ampirik çeşitlilik, enerji yoksulluğunu azaltmaya yönelik artan politik ilgiyle birleşince, çok sayıda AB tarafından finanse edilen araştırma programının kurulmasına yol açmıştır. Avrupa'da, çok sayıda Horizon başvuru çağrısı yeni oluşturulan tartışmalarda enerji sorunlarını hedef alıyor, bir Enerji Yoksulluğu Gözlemevi (EPOV) kuruldu ve DG Energy içinde bir Enerji Yoksulluğu Danışma Merkezi'ne (EPAH) dönüştürüldü ve COST Eylemleri, hem bilimsel gelişmelere hem de politika katkılarına yönelik enerji araştırmacıları ve uygulayıcıları ağı kurmak için giderek daha fazla kullanılıyor.

Tablo 1. Enerji yoksulluğunun etkenleri ve bağlam faktörleri

Düşük gelirler	Düşük enerji verimliliği evlerin ve ekipmanların	Yüksek enerji fiyatları ve zayıf enerji tedarik koşulları
<u>Bireysel sürücüler</u>	<u>Bireysel sürücüler</u>	<u>Bireysel sürücüler</u>
Maddi yoksunluk	Isıtma ekipmanına yatırım yapmak için finansal kapasite (yaş ve kalite)	Enerji için kullanılacak ısıtma kaynaklarını seçme yeteneği ve mali kapasite
Yaş, cinsiyet	Hem bireysel hem de bağlamsal	Hem bireysel hem de bağlamsal Şehirlerde ve binalarda enerji tüketicileri arasındaki karşılıklı bağımlılıklar (bölgesel ısıtmanın kullanımı) Bağlam faktörleri
Hanehalkı kompozisyonu	Binaların yaşı ve tipi (örneğin panel binalar) Binaların içindeki enerji yönetimi (bölgesel ısıtma durumunda) Bireysel/toplu konutlar	Çeşitli ve uygun fiyatlı enerji kaynaklarının varlığı ve bulunabilirliği
İstihdam durumu, güvensiz istihdam Eğitimi düzeyi	Ev sahipliği	Uygun fiyatlı enerji kaynakları sağlayan ağlara erişim Enerji tedarik altyapılarının kalitesi Belirli enerji tedarik türlerinden (örneğin bölgesel ısıtma) vazgeçme hakkı
Sağlık durumu	Kentsel/kent çevresi/kırsal	Savunmasız enerji müşterilerinin korunması
Etnik köken	Binanın genel kalitesi ve durumu (yenilenmiş veya yenilenmemiş) Farklı yerlerde soğuk veya sıcak sıcaklıklara maruz kalma Yenileme politikalarına ve programlarına güven	Enerji fiyatı düzenlemesi
<u>Hem bireysel hem de bağlamsal Kendini</u>	Komşulara güven (komşular için)	Sübvansiyonlu hanehalkı enerji fiyatları
fakir hissetmek	(ortak mülkiyetli binaların yenilenmesi)	Enerji sektörü reformları (rekabet) ve düzenleme kalitesi
Geçmiş ve beklenen gelir evrimleri	<u>Bağlam faktörleri</u>	Ülkedeki hanehalkı ile ticari veya endüstriyel elektrik müşterilerinin payı
Kurumlara güven	Binaların yenilenmesinin kolaylığı Bina kalitesi yönetmelikleri Isıtma ekipmanı yönetmelikleri	Hava kirliliğini sınırlamak için kömür veya atık kullanımına ilişkin düzenlemeler
Havale bağımlılığı Gölge ekonominin önemi Nüfus dinamikleri (göç, yaşlanma)	Geçmiş ve güncel yenileme politikaları Göç de dahil olmak üzere nüfus dinamikleri (yerel ve ulusal) yerel olarak yenilemelerin arzu edilebilirliğini etkiler	Yerel enerji piyasalarının (örneğin odun) fiyat ve bulunabilirlik açısından evrimi
<u>Bağlam faktörleri</u>	Yerel iklim	Ülkenin enerji güvenliği ve bağımsızlığı hususları

Kaynak: Dubois'in Sentezi [Sejiglau ve ark.60](#)

Yaklaşık beş yıllık işleyişinde (Kasım 2017-Mayıs 2022), resmen "Enerji Yoksulluğu Eylemi: Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER)" olarak adlandırılan ağıımız, disiplinler arası yapısını temel alarak enerji yoksulluğu üzerine araştırmaları yönlendiren araştırma sorularına yanıtlar bulmaya çalıştı. Katkılarımızı, kısmen yukarıda özetlenen mevcut enerji yoksulluğu literatürüne, ancak aynı zamanda ilgili bitişik alanlara özgü teorik yaklaşımları da entegre ederek çeşitli bir kavramsal çerçeve üzerine inşa ederek geliştirdik. Benzer şekilde, nitel veya nicel metodoloji kapsamında yer alan veri toplama ve veri analizi yöntemlerini, ayrıca literatürün eleştirel incelemeleri, görsel haritalama teknikleri, paydaş analizi veya uzman panelleri gibi araçları birleştiren, karşılaştırmalı araştırmayla geniş ölçüde ilişkili çeşitli metodolojik yaklaşımlara güvendi. Bu dinamiklerden kaynaklanan ve bu makalede daha ayrıntılı olarak ele alınacak olan katkılar, kapsayıcılık ve disiplinlerarasılık üzerine kurulu araştırma ağlarının katma değerinden söz etmektedir ve özellikle enerji yoksulluğunun hem köklü bağlamsal özelliklerini hem de bu manzaradaki ortak noktalarını yakalamak için Avrupa'yı geniş bir jeopolitik alan olarak karşılaştırmalı olarak ele alma özel amacını taşımaktadır.

ENGAGER ağı, Avrupa'daki (ve İsrail, Güney Afrika veya Avustralya gibi diğer ülkelerden) kırtan fazla ülkeden en az iki temsilcinin, enerji yoksulluğu veya beşeri coğrafya, siyaset bilimi, sosyoloji, ekonomi, çevre bilimi, mimarlık, mühendislik veya hukuk çalışmaları gibi ilişkili alanlardaki uzmanlıklarına dayanarak ağıın araştırma faaliyetlerine ve bilimsel değişimlerine seçilip daha fazla dahil edildiği, etkili bir şekilde genişletilmiş bir uzman paneli olarak işlev görmüştür. Coğrafi kapsam açısından, çalışmamız, enerji yoksulluğunun itici güçleri ve belirtileri açısından kendine özgü özellikleriyle Avrupa'ya odaklanmıştır ve bu da onu küresel Güney'de enerji yoksulluğunun aldığı şekilden ayırmaktadır. Bununla birlikte, eylem boyunca, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik uluslararası taahhütler ve enerji hakkı tartışması ışığında da enerjiye uygun erişimin küresel önemi ve etkileri konusunda farkındalık sürdürülmüştür. Yine de, Avrupa'yı bir

tek bir coğrafi alan, bir ülkeden diğerine, bir coğrafi bölgeden diğerine önemli derecede çeşitlilik sunar ve ayrıca her ülke içinde önemli çeşitlilik gösterir. Dahası, Avrupa Birliği'nin, tüm Avrupa ülkelerinin üyesi olmadığı, politika gündemlerinin ve politika yapımının ulusüstü bir itici gücü olarak varlığı, enerji yoksulluğu çalışmasında ek bir karmaşıklık ve alaka düzeyi oluşturur.

ENGAGER'in bilimsel çıktıları arasında iki kitap, otuz altıdan fazla bilimsel makale ve on altı ilişkili politika makalesi ve bilim insanları ve politika yapımcılar için eğitim materyalleri yer almaktadır. Bu makalede, eleştirel ve bütünlleştirici bir inceleme gerçekleştirdik⁶¹⁻⁶³Bu çıktıları, çalışmalarımızın hem mevcut literatürdeki enine boyutları nasıl güçlendirdiğini hem de enerji yoksulluğu konusunda yeni araştırma yollarını nasıl hızlandırdığını gösterecek şekilde sentezleyerek bir araya getirdik.

Makalenin ana odağı ENGAGER çıktılarına atıfta bulunsa da, ağ dışında da önemli araştırmaların yapıldığının farkındayız. İlgili yerlerde bu tür çalışmalara köprü niteliğinde referanslar veriyoruz.

ENERJİ YOKSULLUĞU ALANINDA YENİ ARAŞTIRMA YOLLARINI AÇMAK

Şimdi, işbirlikli çalışmamızdan elde edilen yeni kavramsal ve metodolojik içgörülerini özetleyerek sentezlemeye geçiyoruz.**Eklere 2**ve**3**Araştırmamızın sonuçları, literatürde mevcut olan ve önceki bölümde özetlenen kavramsal, metodolojik ve politika katkılarına dayanmayı hedeflemiştir. Bu bölümü, çalışmalarımıza rehberlik eden ve yukarıda gösterilen üç tematik alanın her birinin unsurlarını bütünlleştiren dört boyut boyunca düzenliyoruz: enerji yoksulluğunun toplumsal temelleri, insan odaklı ve hak temelli yaklaşımlara verilen artan ilgi, enerji yoksulluğunun kavramsal ve ampirik kapsamının genişlemesi ve olguyu ölçmeyi ve yakalamayı amaçlayan metodolojik yaklaşımların genişletilmesi.

Toplumsal temeller – güven, değerler, güç ilişkileri

Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, bağlamların hem enerji yoksulluğunun itici güçlerini hem de belirtilerini nasıl şekillendirdiği göz önüne alındığında, literatür enerji yoksulluğu etrafındaki coğrafi çeşitliliği anlamlandırmayı amaçlamaktadır ve çok sayıda araştırma akımı AB ülkeleri arasındaki "coğrafi enerji yoksulluğu uçurumu" gibi unsurlara odaklanmaktadır.⁶⁴"Doğu-Batı ayrımı"⁶⁵"Kuzey-Güney ayrımı"⁶⁶veya "küresel Kuzey-Güney ayrımı."⁶⁷Ancak biz, daha önce homojen olarak kabul edilen jeopolitik alanlarda var olan çeşitliliği araştırarak bu geleneksel coğrafi ayrım çizgilerinin ötesine geçmeyi amaçladık. Jigla ve ark.⁶⁸Orta ve Doğu Avrupa (CEE) ülkelerindeki enerji yoksulluğunun özelliklerine dair derinlemesine bir bakış açısı sağlamak. Sosyalist sonrası devletlerde enerji yoksulluğunun daha yaygın olmasının açıklamaları, 1989 sonrası enerji fiyatlarında ve düşük gelirlerde hızlı artışlara ve konut stokunun ve ilgili altyapıların tarihsel olarak düşük kalitesine ve enerji verimliliğine işaret ediyordu.⁶⁸Bununla birlikte, daha ayrıntılı bir yaklaşım, bölgenin enerji yoksulluğunun kökleri ve buna nasıl yaklaşıldığı açısından hiçbir şekilde birleşik bir alan olmadığını, büyük ölçüde belirli bir anda kimin yönettiğine ve ayrıca siyasetin ve politikaların nasıl yapıldığını şekillendiren kültürel arka plana bağlı olduğunu göstermektedir. Komünizm sonrası Avrupa'da, enerji yoksulluğu farklı politika gündemlerine bağlıdır, bazen iklim sorunlarıyla bağlantılı olarak ortaya çıkar (Polonya gibi), bazen tamamen toplumsal bir sorun olarak kabul edilir (Romanya), bazen de daha geniş popülist anlatıların bir parçası olarak araçsallaştırılır (Macaristan). Dışarıdan bakıldığında önemsiz görünse de, daha önce siyasi ve ekonomik geçişlerin hızı ve başarısıyla ilişkilendirilen CEE ülkeleri arasındaki siyasi kültür farklılıkları,⁶⁹ayrıca, bir bölgeden diğerine farklılıkları açıklayan temel bir boyut olarak enerji yoksulluğuyla giderek daha fazla ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle, gelirlerin, enerji verimliliğinin ve fiyatların ötesinde, enerji yoksulluğunun, kısmen enerji kaynaklarının yerel mevcudiyeti veya ülkelerin yapısal özellikleri gibi yapısal yönlerle ilişkili olan bağlamsal faktörler tarafından yönlendirildiğini gösterdik. Ayrıca, Jigla ve diğerlerinin çalışması.⁶⁰Enerji yoksulluğunun ulusal politika tartışmalarında bir politika sorunu olarak nasıl çerçevelendiğini göstermektedir.

Yapısal koşullar ve politika çerçevelerindeki değişikliklerin ötesinde, politik katmana ve Dünya Değerleri Araştırması ve Avrupa Değerleri çalışması gibi değerleri ve tutumları inceleyen artan uluslararası veri kümelerine dayanarak, bazı konular, örneğin:güven,taban ve kurumsal düzeyler arasında köprü kurmak için elzem olarak ortaya çıkmıştır. Güven, sürdürülebilir sosyal ağlar oluşturmak, toplulukları güçlendirmek ve vatandaşlar ile kurumsal aktörler (hem kamu hem de özel) arasında iş birliğini teşvik etmek için ihtiyaç duyulan temel bir bileşendir. Grossmann ve diğerleri, on Avrupa ülkesinde nitel bir çalışmanın ardından⁷⁰kurumlara olan güven eksikliğinin insanları enerji yoksulluğuna nasıl hapsedebileceğini gösterin. Buna karşılık, var olan güven, enerji yoksulluğunu hafifletmek ve önlemek için bir katalizör görevi görür

hanelerin yoksulluk azaltma yardımını kabul etmeleri durumunda etkilenmelerini önler. Genel olarak, kurumlara ve hükümetlere güvenmeme eğilimi vardır, ancak güven daha çok sosyal ağlar, STK'lar veya kurumlardaki bireysel görevliler arasında mevcuttur. Benzer şekilde, Simcock ve diğerleri.⁷¹ Polonya'dan kanıt kullanarak "kurumsal yanlış tanımanın" enerji yoksulluğu modellerini, sürücülerinin ve semptomlarının tanınmaması ve baskın söylemlere ve politikalara saygısızlık yerleştirilmesi yoluyla nasıl yeniden ürettiğini açıklayın. Dahası, Stojilovska ve diğerlerinin dört Avrupa ülkesindeki enerji açısından savunmasız hanelerin başa çıkma stratejileri üzerine yaptıkları araştırmada⁷² öncül, "enerji kırılganlığının hala birçok Avrupa ülkesinde güçlü bir damgalanma konusu olduğu ve sorunun genellikle gizli kaldığıdır. Dahası, enerji kırılganlığının karmaşık ve çok faktörlü nedenleri, etkilenenleri tespit etmeyi zorlaştırabilir." Benzer şekilde, Grossmann ve Trubina⁷³ onur kavramını enerji yoksulluğuyla ilişkili daha az elle tutulur, maddi olmayan yoksunlukları araştırmak için bir yol olarak kullanın ve "enerji yoksulluğu içinde yaşayan hanelerin onur ihlalleri yaşadığını" savunun. Bu tür hanelerdeki insanlar saygısızlık, güçsüzlük ve utanç hissettiklerini bildiriyorlar. Bunun sosyal hayata ve topluma katılımı üzerinde ciddi etkileri var.

Güvensizlik ve saygısızlığın etkisi, siyasi topluluklara ait olma hissini daha da besler ve kimlik, vatandaşlık ve ulus olma gibi konulara dayalı olarak sınırlarının nasıl algılandığını değiştirir. İnsan coğrafyası ve hukukun kesişim noktasında, Teschner ve diğerleri.⁷⁴ İsrail'deki Bedevi nüfusunun zorlu bağlamında aşırı enerji yoksulluğunun, Romanya'daki marjinal Roman topluluklarıyla karşılaştırıldığında nasıl şekillenebileceğini gösterin. Bir bölgesel bağlamdan diğerine farklılıklara rağmen, her iki topluluk da enerji hizmetlerine uygun erişimde benzer engellerle karşı karşıyadır; bu engeller, topluluklar ve politika yapıcılar arasındaki düşük güven düzeyleri ve günlük yaşamı topluluk düzeyinde yöneten ve kimlikleri şekillendiren geniş gayriresmî alanlar aracılığıyla aracılık edilmektedir.

Gelir, enerji fiyatları ve enerji verimliliğinin eksikliği üçgeninin toplumsal temellerinin karmaşıklığı, önceki yıllarda birçok kez gündeme getirilmiş ve piyasaların hegemonyası, neoliberal gündemler ve yapısal adaletsizlikler gibi temel toplumsal yapıları işaret edilmiştir.⁷⁵⁻⁷⁷ Enerji, ulaşım ve kentsel yeşillendirme alanlarındaki sürdürülebilirlik gündemlerine daha geniş bir bakış açısıyla yaklaşan Grossmann vd.⁷⁸ ekonomik kaygılara verilen önceliğin nasıl doğallaştırıldığını ve ilgili tabuların birçok sürdürülebilirlik tartışması ve politikasının, genel olarak enerji yoksulluğu ve enerji geçişleri alanında da, oyun değiştirici bir etki yaratmasını nasıl engellediğini gösterirler. Sürdürülebilirlik tartışmalarını sosyal-ekolojik adalet tartışmaları olarak yeniden çerçevelemeyi ve sorunların özüne inmek için çatışmalar üzerine literatürle daha açık bir şekilde ilgilenmeyi önerirler. Farklı bir bakış açısından, Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi iddialı politika paketleri aracılığıyla Avrupa Birliği düzeyinde formüle edilmesi amaçlanan sosyal olarak adil bir enerji geçişinin karmaşık süreci, politikanın uygulandığı topluluklar için farklı türden zorluklar ortaya çıkarır, özellikle de kültürlere ve yaşam biçimlerine derinden kök salmış endüstrilerin aşamalı olarak kaldırılması gereken yerlerde.⁵⁵ Jigla ve ark.'nın ülke vaka çalışmaları.⁶⁰ Enerji meselelerinden kaynaklanan toplum düzeyindeki düşük güven ve saygısızlık ve ötekileştirme algılarının, özellikle seçim bağlamlarında, popülist siyasi söylemler tarafından nasıl araçsallaştırıldığını belgelemek.

"Tüketicilerden" "enerji hakkına sahip kişilere"

Yukarıdaki karmaşıklıkları ele alan ve kavramsal ve politika düzeylerinde derin etkileri olan ortaya çıkan bir bakış açısı, evrensel enerji hakkına atıfta bulunur. Yukarıda belirtilen güven, kimlik, vatandaşlık ve onur boyutları gibi çeşitli kavramsal akımlara dayanır. Yine de, Hesselman ve diğerleri gibi hak talepleri ve enerji adaleti üzerine yapılan çalışmalarla tamamlanır.⁷⁹ Ayrıca, enerji hakkı anlatısı, Avrupa genelindeki sivil toplumdaki eylem gruplarının, örneğin Right-to-Energy Coalition'ın ve Fridays for Future veya Extinction Rebellion gibi diğer iklim odaklı grupların önemli çalışmalarına dayanmaktadır. Ek olarak, giderek artan sayıda girişim, Mart 2021'de COVID-19 salgınının birinci yılında düzenlenen Right to Energy Forum veya ENGAGER Energy Rights Forum gibi araştırmacıları, uygulayıcıları ve savunuculuk gruplarının üyelerini bir araya getiriyor.

Kavramsal düzeyde, enerji hakkı anlatıları toplumsal sözleşme ve insanlar, devletler ve piyasalar arasındaki ilişkilerin yapısı etrafındaki tartışmalara gömülmüştür. Popülist hareketlerin yükselişi, toplumsal sözleşme modelinin modern demokrasilerde nasıl uygulandığına dair eksiklikleri vurgulayıp bunlardan yararlandığından, enerjiye makul bir yaşamın temel bir unsuru olarak erişimdeki zorlukların bu söylemlerin özünde yer aldığından, bunlar derin bir ampirik anlam taşır. Metodolojik olarak, enerji hakkı gündemi ayrıca enerji yoksulluğunun "yaşanmış deneyimlerinden" bahseden nitel çalışmalara önemli ölçüde dayanmaktadır.^{10,80} Özellikle enerji dönüşümlerinin getirdiği derin dönüşümler bağlamında daha duyarlı veya daha "insani" bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmaktadır.⁸¹ Bu bakış açısı aynı zamanda bilgilendirici olmuştur

Örneğin, ev içi enerji hizmetlerini "bir kişinin hayatının temel ilkeleri [.] olan memnuniyet, iyimserlik, canlılık, öz saygı, aidiyet, kişisel özerklik, yeterlilik ve sosyal katılım" ile ilişkilendiren "psikososyal etkiler" açısını getirerek, enerji yoksulluğunun zihinsel-fiziksel sağlık ayırımının ötesindeki sağlık etkileriyle ilgili tartışmalar, ⁸²Burns'ü alıntılanarak.⁸³

Sareen ve diğerleri.²³DellaValle ve Sareen, gerekli ancak şu anda eksik olan katılımcı bir boyutu etkinleştirerek enerji yoksulluğu araştırmalarını ve politika yapımını demokratikleştirme ihtiyacından bahsediyor.⁸⁴Davranışsal ekonominin, bireysel davranış şekillendirerek ve enerji adaletini artıran kolektif eylemi teşvik ederek, enerji yoksulluğunu hafifletmeyi amaçlayan stratejilerin merkezine bireyleri getirmek için nasıl yararlı araçlar sunabileceğini keşfedin. Enerjinin bireysel yaşam için değerini oluşturan bir diğer teorik dal, başlangıçta Sen ve Nussbaum tarafından geliştirilen yetenekler yaklaşımıdır.⁸⁵yaşam kalitesini maddi refahtan uzaklaştıran ve insanların kriterlerine ve seçim özgürlüğüne dayalı iyi yaşamlar yaşama ihtiyaçlarından bahseden. Hillerbrand'a dayanarak,⁸⁶Bartiaux ve ark.⁸⁷enerji ve toplumsal sistemler arasındaki ilişkiyi analiz ederek, enerjinin temel fırsatların ve seçim özgürlüğünün karşılanmasını sağlamada oynadığı çoklu rolleri vurgular. Aynı doğrultuda, Hesselman ve Tirado Herrero, "ev içi enerji yoksulluğu için özgürleştirici anlatılara" atıfta bulunurlar [ki bunlar] enerjinin "insan hakkı" ve "toplumsal ortak alanlar" olarak kabul edilmesini talep eder ve "vatandaş liderliğindeki enerji yoksulluğu diyaloglarını" savunurlar.⁸⁸

Bu tür katkılara dayanarak ortaya çıkan "enerji hakkı" anlatısı, enerjiye modern, düzgün, onurlu yaşam standartlarının kaçınılmaz bir unsuru olarak odaklanıyor ve iki ana, bazen örtüşen yönden yaklaşıyor: erişim ve karşılanabilirlik. Enerji demokrasisi, giderek artan bir şekilde, insanların yalnızca enerjinin yararlanıcıları veya tüketicileri olarak değil, aynı zamanda topluluklarında enerjinin nasıl kullanıldığı ve üretildiği konusunda seslerinin tanınması gereken güçlendirilmiş vatandaşlar olarak vurgulandığı enerji hakkının bir boyutu olarak ortaya çıkıyor. DellaValle⁸⁹Davranışsal ekonomi perspektifinden benzer bir iddiada bulunarak, vatandaşların enerjiyle ilgili kararlar alma ve bunların üstesinden gelmek için bir strateji geliştirme kapasitelerini engelleyen bilişsel önyargıları gözden geçirir. Enerji hakkını ve bunun etkilerini politikaya dönüştürmek için, enerji hakkının kavramsal çerçevesi, hukuk çalışmaları alanında geliştirilen toplumsal sözleşme teorisi ve literatüründen yararlanır. Ayrıca, eğitim veya sağlık hizmetleri gibi konulara, zaman içinde zenginlerin ayrıcalıklarından toplumsal sözleşme ve insan hakları çerçevelerine doğru yol alan ve bunları herkesin kullanımına sunmak için çeşitli kamusal ve özel araçlarla analogiler kurarlar.^{79,90}COVID-19 salgını sırasında Avrupa genelinde ve diğer ülkelerde hükümetler, düzenleyiciler ve kamu hizmetleri şirketleri tarafından gerçekleştirilen çeşitli acil durum müdahaleleri, uzun süreli karantinalar ve artan enerji harcamalarıyla karşı karşıya kalan vatandaşlara sürekli ve uygun fiyatlı erişim sağlamak için çeşitli politika çözümlerinin uygulanmasıyla enerji hakkına başka bir önem kazandırdı.⁹¹

Yeni politika alanlarına/alanlarından enerji yoksulluğuna yaklaşmak/genişletmek

Teknoloji alanındaki ve yönetim modellerine ilişkin gelişmeler ve daha doğrudan ve istişari demokratik süreçlere yönelik artan baskı, çeşitli Avrupa bağlamlarında enerji yoksulluğuna yönelik giderek artan sayıda yenilikçi çözüme yol açmıştır. Varo ve diğerleri.⁹²Avrupa'daki bu tür altmış girişimin sistematik bir incelemesini yürütmüş ve enerji sektöründeki teknolojik yeniliklerin tek başına enerji yoksulluğunu sistemsel düzeyde ele almak için yeterli olmadığını vurgulamıştır. Yerel ortaklıklara ve vatandaşların güçlendirilmesine ek bir vurgu yapan hükümet veya sivil toplumdan kaynaklanan girişimler, hem enerji yoksulluğunun itici güçlerini hem de semptomlarını hafifletme hedeflerine ulaşmak için daha uygundur. Enerji toplulukları ve pozitif enerji bölgeleri, literatürde ve politika akışlarında ivme kazanan ve kapsamı artan diğer yenilikçi yollardır. Gouveia ve diğerleri.⁹³Lizbon'daki (Portekiz) Alfama bölgesi örneğine dayanarak, yalnızca yeni inşa edilen bölgeler için değil, aynı zamanda tarihi bölgeler için de alternatif olarak bu tür topluluk modellerini savunurlar. Ancak, Hanke ve diğerleri tarafından yapılan bir çalışma.⁹⁴Avrupa genelindeki yetmiş bir Avrupa yenilenebilir enerji topluluğunu analiz etmek, bu tür girişimlerin savunmasız haneleri güçlendirme ve dahil etme ve onlara enerji savunmasızlıklarını azaltan hizmetler sunma kapasitesini nükseltiyor, böylece enerji adaletini sağlamada yetersiz kalıyor. Yerel odaklı çözümlerin sistematik incelemeleri, enerji yoksulluğunun hem bağlamsal hem de sistemsel nedenlerini birleştiren daha büyük ölçekli politikaları belirlemenin zorluklarına daha fazla ışık tutuyor. Ayrıca, Nordholm ve Sareen gibi derinlemesine vaka çalışmaları⁹⁵ Belirli sosyo-teknik ve politika bağlamlarında, düşük karbonlu enerji dönüşümünü ve enerji yoksulluğunun azaltılmasını çoklu mekansal ölçeklerde birleştirme fırsatlarını vurgulamak ve bu tür çabaların demokratik meşruiyetine işaret etmek.

Temel araştırma kapsamı genişlemelerinden biri, yaz aylarında enerji yoksulluğuna ilişkin artan içgörülere atıfta bulunmaktadır. Geleneksel olarak, enerji yoksulluğu esas olarak soğuk mevsimlerde ısıtma perspektifinden araştırılmıştır, çünkü

İngiltere'deki yakıt yoksulluğu tartışması bunu gösteriyor. Ancak, iklim değişikliğinin getirdiği giderek daha sıcak yazlar ve daha sık sıcak hava dalgaları bağlamında ve araştırma coğrafyalarının genişlemesiyle, yaz enerji yoksulluğuna ve hanelerin yeterli iç mekan soğutmasını sürdürmede karşılaştıkları zorluklara giderek daha fazla dikkat çekiliyor. Castano-Rosa ve diğerleri.⁹⁶Yedi ülkedeki on dokuz şehirdeki konut sektörü soğutma talebini analiz edin ve 2050 yılına kadar artan sıcaklıklar bağlamında soğutma talebindeki artışı modelleyin. Thomson ve ark.⁹⁷dört Doğu Avrupa ülkesinde anket verileri ve derinlemesine saha çalışmasının bir karışımını kullanarak yaz aylarında enerji yoksulluğuyla karşı karşıya kalan hanelerin hem nedenlerini hem de başa çıkma stratejilerini değerlendirdiler. Morgan ve diğerlerine atıfta bulunarak "yaz aylarında algılanan aşırı ısınmanın, daha ılıman iklimlere sahip ve bu olgunun nadir olduğu düşünülen İngiltere gibi ülkeler de dahil olmak üzere tüm Avrupa'da meydana geldiği" sonucuna vardılar.⁹⁸Yaz aylarındaki enerji yoksulluğuna ilişkin veriye dayalı bilgiyi artırmaya yönelik bu araştırma çabalarına rağmen, enerji yoksulluğunun bu özel yönüne yönelik belirli politika ölçümleri ve göstergeler hâlâ eksiktir. Bu durum, yoksulluğun itici güçleri ve belirtileri için özel politikalar formüle etmede zorluklara yol açabilir.

Enerji yoksulluğunun kapsamının genişletilmesine yönelik diğer katkılar Stojilovksa ve diğerleri tarafından yapılmaktadır.^{99,100}Enerji yoksulluğu ile vergilendirme, iklim politikası, altyapı, refah, hava kirliliği, cinsiyet, adalet veya insan hakları gibi daha geniş tartışmalar arasındaki bağlantıları inceleyen . Cinsiyet, enerji yoksulluğunun incelenmesinde giderek daha fazla çapraz boyut olarak ortaya çıkıyor ve bazı araştırma çabaları açıkça enerji adaletsizliklerine ve enerji yoksulluğunun cinsiyet çizgileri boyunca meydana geldiği farklı deneyimlere adanmıştır.¹⁰¹Petrova ve Simcock⁵²enerji yoksulluğu analizlerinin tipik olarak mikro düzeyde olduğu hanelerin homojen olmadığını ve derinden cinsiyetlendirilmiş alanlar olarak kaldığını savunuyorlar. Enerji yoksulluğunun hem etkisi hem de başa çıkma stratejileri geliştirme açısından yükünün orantısız bir şekilde kadınlara nasıl düştüğünü araştırmak için Polonya, Çekya ve Yunanistan'dan nitel kanıtlar kullanıyorlar. Feenstra ve diğerleri.⁸¹"enerji geçişini insanileştirme" ve Hollanda için bu ilkeyi özünde barındıran ulusal bir politika hazırlama lehine argümanlarının merkezine cinsiyeti yerleştiriyorlar. Cinsiyet boyutu ayrıca, enerji yoksulluğunu toplumdaki eşitsizliklerle ilişkilendiren daha geniş bir bağlamda da ortaya çıkıyor ve özellikle de mevcut adil geçiş sürecindeki (adalet)sizliğin normatif yorumlarına odaklanıyor.⁸⁷

Politika tasarımı kritik bir konu, enerji iyileştirmelerinin yoksulluk durumlarına olan etkileridir. Yoksul insanlar için konut enerji standartlarını yükseltirken konut maliyetlerini düşük tutmanın zorluğunu daha iyi araştırmak için Stojilovska ve diğerleri.⁹⁹Enerji iyileştirmelerinden sonra yerinden edilme anlamına gelen yenileme tahliyelerini önlemek için konut satın alınabilirliği, soylulaştırma ve konut ayrımcılığı alanları arasında bir görüşme talep edin. Grossmann¹⁰²enerji verimliliği politikalarının, geliri düşük hanelerin sürekli olarak Avrupa şehirlerinin düşük kaliteli binalarında ve bölgelerinde kümelenmesine yol açan konut piyasalarının iyi bilinen etkilerine rağmen, yenilemelerden sonra enerji tasarruflarının geliri düşük hanelerde kalacağını varsayma eğiliminde olmasının nedenini sorar. Enerji verimliliği ölçümlerinin daha yüksek gelirli grupları nasıl ayrıcalıklı kıldığını gösteren çalışmalar kullanarak enerji yenilemenin konut ayrımcılığı üzerindeki etkisini sistemleştirir. Bouzarovski ve diğerleri.¹⁰³Mahalle düzeyindeki etkileri nedeniyle düşük karbonlu soylulaştırma terimini önerin.

Ev içi deneyimlerle doğrudan ilgilenen bu tür araştırma çabaları, aynı zamanda sözde "araç takımları"nın ortaya çıkmasına da yol açtı.^{90,104}Bu geniş yelpazedeki politika alanlarıyla ilgilenen karar vericilerin zihniyetlerini enerji yoksulluğuna yönlendirmeyi amaçlayan pratik nitelikteki belgeler, eylemlerinin enerji yoksulluğu üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabileceğini ve nihayetinde bunun hafifletilmesinin kendi özel politikalarına nasıl yerleştirilebileceğini anlamak için. Dahası, Ombudsmanlar gibi kilit kurumların, tüketici haklarını korumayı amaçlayan savunuculuk ağları veya kurumlar gibi sosyal aktörlerle bağlantılı olarak enerji yoksulluğunu bir hak perspektifinden ele almadaki belirli rollerini vurgularlar. Bu tür araç setlerinin yaptığı önemli katkılardan biri, hem genel olarak kamuoyuna hem de özellikle savunmasız hanelere yönelik, ancak aynı zamanda enerji yoksulluğu politikalarında çıkarı olan kamu, özel ve sivil paydaşlara yönelik bilgilendirici niteliğinden kaynaklanmaktadır. Araç setleri, hem politikaların katılımcı niteliğinde bir artışa hem de bu paydaşların sorumluluğunda bir artışa olan ihtiyacı yansıtır; bu, yukarıda vurgulanan güvenin ve hak temelli perspektifin önemini ifade ederken aynı zamanda enerji yoksulluğunun genişleyen kapsamını da vurgular.

Daha iyi metodolojik yaklaşımlarla daha iyi politikalar

Thomson ve Snell'in enerji yoksulluğunu ölçmek için bileşik göstergeler geliştirmeyi amaçlayan önceki çalışmalarına dayanarak,¹⁰⁵Bouzarovski ve Tirado Herrero,⁶⁴Bollino ve Botti¹⁰⁶veya Gouveia ve diğerleri,¹⁰⁷Mevcut göstergeleri uyarlamak veya iyileştirmek veya daha da geliştirmek için çeşitli işbirlikçi çabalar amaçlandı

yenileri. Castano-Rosa ve ark.¹⁰⁸Sokolowski ve diğerleri, Savunmasız Evler Endeksi'ni oluşturup bunu İngiltere veya İspanya'daki topluluklarda test ettiler.¹⁰⁹Polonya'da ulusal düzeyde geçerliliği test edilen bir endeks oluştururken, Antepara ve ark.¹¹⁰enerji yoksulluğunu ölçmenin "basitleştirilmiş bir yolunu" geliştirmeyi ve ardından bu yolun Güney Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki yerel topluluklar üzerinde test edilmesini amaçlamaktadır. Bu tür çabalar benzer metodolojilere dayanır, tek harcama tabanlı göstergeler kullanır veya bunları algı tabanlı göstergelerle birleştirir, farklılıklar her bir bileşene verilen farklı ağırlıklardan veya bileşenlerin hafifçe ayarlanmasından kaynaklanır.

Enerji yoksulluğuna ilişkin politika stratejilerinin etkinliğini değerlendirmek veya bu tür politikaların daha iyi hedeflenmesine katkıda bulunmak amacıyla birden fazla bölge veya ülkede tek veya bileşik göstergelerden yararlanılan araştırmalar farklı bir yaklaşım izlemektedir. Karpinska vd.⁴²Polonya'da hangi bölgelerin ve ilçelerin enerji yoksulluğuna karşı en savunmasız olduğunu belirlemek için üç ulusal veri setinden alınan verileri doğrusal regresyon ve temel bileşen analizine dayalı olarak kullanır; yeni veya daha iyi bir gösterge oluşturmayı amaçlamayın. Kyprianou ve diğerleri.³⁶Kıbrıs, İspanya, Portekiz, Bulgaristan ve Litvanya gibi çeşitli ülkelerden oluşan bir örneklem için, enerji yoksulluğu için hangi tanımların sağlandığını, tek göstergelere dayalı olarak nasıl ölçüldüğünü, enerji yoksullarının nasıl belirlendiğini ve hangi politikaların yürürlüğe konulduğunu, hepsi AB yönergeleri bağlamında inceleyerek bir inceleme yürüttü. Bu çalışma, AB'nin ulusüstü katmanından kaynaklanan ortak noktalara rağmen enerji yoksulluğuna yönelik yaklaşımlardaki devam eden farklılıkları bir kez daha vurgulamaktadır.

Daha iyi (çoğunlukla nicel, veri odaklı) metodolojik yaklaşımlar ile daha iyi politikalar arasında köprü kurmayı amaçlayan Sareen ve diğerleri.²³Mevcut göstergelerin kullanılma biçiminden uzaklaşırlar ve bunun yerine enerji yoksulluğuna yönelik metodolojik yaklaşımlar için politika eylemlerine aktarılması daha kolay bir çerçeve oluşturmayı hedeflerler. Gelecekteki metodolojik gelişmelere eşlik etmesi gereken adımlara genel bir bakış sunarlar ve göstergelerin geliştirilmesinin kaçınılmaz olarak siyasallaştırılmış ve çok fazla bağlama bağlı olduğunu savunurlar. Bu nedenle yeni bir analitik çerçevenin merkezinde olması gereken beş boyut belirlerler: ölçümlerde yer alan teknolojilerin tarihsel yörüngeleri, (veri düzleştirme ve bağlamsallaştırılmış tanımlama arasındaki siyasallaştırılmış etkileşim) ve (ölçümlerin yeniden yapılandırılması) politika benimsenmesi yoluyla yeni temsil ve kurumsallaşma. Bu boyutların pratikte nasıl ele alınması gerektiğini Avrupa genelindeki çeşitli yerel bağlamlara atıfta bulunarak gösterirler. Sonuç olarak enerji yoksulluğunun ancak dar perspektiflerden veya ölçümleri belirleme veya tasarlama veya veri toplama konusunda politik olarak sorumlu olan aktörlerin çıkarlarından kaynaklanan olguya ilişkin önyargılı bir anlayıştan kaçınmayı amaçlayan işbirlikçi çabalarla uygun şekilde ele alınabileceği sonucuna varırlar.

Ancak giderek daha alakalı bir metodolojik dal, enerji yoksulluğunu anlamak ve sonrasında ele almak için nitel tekniklerin daha fazla ve daha iyi kullanılmasını savunuyor. Nitel araştırmanın geleneksel güçlü yönlerini vurgulayarak - küçük ancak analitik olarak alakalı popülasyonlar üzerinde edinilen içgörülerin derinliği, yalnızca büyük popülasyonlara dikkat verildiğinde aksi takdirde göz ardı edilebilecek bağlamsal nedenleri ortaya çıkarma kapasitesi - Middlemiss ve diğerleri.¹¹¹Nitel kanıt yoluyla elde edilen kanıtların enerji yoksulluğuyla mücadeleyi amaçlayan politikaları bilgilendirmede etkili olabileceğini savunuyorlar. Nitel araştırmanın enerji yoksulluğu üzerinde çalışan uygulayıcıların önerilerini ele alabileceğini savunuyorlar: insanları araştırmanın ve ortaya çıkan politikaların merkezine yerleştirmek, onların yaşamış deneyimlerine ve kendi yaşamları içindeki enerji yoksulluğu algılarına odaklanmak (yetenek yaklaşımının gerektirdiği gibi) ve çeşitli paydaşların enerji yoksulluğunu oluşturmada veya hafifletmede sahip olabilecekleri belirli rolün genel olarak daha iyi anlaşılması. En azından kısmen insan odaklı, nitel metodolojiye dayanan enerji yoksulluğu üzerine giderek artan bir araştırma gövdesine rağmen, bunlardan bazıları bu makalede daha önce belirtilmiştir,^{70,73,91}Middlemiss ve diğerlerinin iddiası, daha ziyade, büyük nüfuslara yönelik politikalar uygulamayı amaçlayan ve bizim iddiamıza göre, niceliksel metodolojiyi "daha bilimsel" ve kendi politikalarını gerekçelendirmek için daha uygun bir araç olarak algılayabilecek politika yapıcılara bu tür araştırmaların ulaşmasının zorluğuna atıfta bulunmaktadır.

ENGAGER ağıımızın çalışmalarının ötesinde, enerji yoksulluğu araştırmaları ve politikalarının kapsamı, ilgili ampirik önem taşıyan çeşitli şekillerde genişletilmiştir. Araştırma tabanlı AB tarafından finanse edilen projeler (özetlenmiştir)^{Ek 3} ASSIST2GETHER, EnPower, ENPOR, EmpowerMED, SocialWatt, POWERPOOR, COMACT, WELLBASED, POWERTY ve diğerleri gibi şirketler, enerji yoksulluğunun finansman planları, yangın güvenliği, CO2 emisyonlarının azaltılması gibi konulara bağlanmasına büyük katkılarda bulunmuştur.zemisyonlar, toplum odaklı

etkileşimli haritalar, tüketicileri piyasa aktörleriyle ilişkili olarak güçlendirme ve tüketim davranışlarını iyileştirme, önemli politika girdileri ve önerileriyle. Pozitif Enerji Bölgeleri Avrupa Ağı (PED-EU-NET) gibi diğer COST Eylemleri veya Yakıt Yoksulluğu Araştırma Ağı (FPRN) gibi diğer akademik ağlar, ENGAGER tarafından ele alınan bazı temel boyutları ileriye taşıırken, Enerji Hakkı Koalisyonu, Yoksulluk İttifakı, Enerji Yoksulluğuna Karşı İttifak veya Yakıt Yoksulluğuna Son Koalisyonu gibi taban hareketleri, hem insanlarla hem de yetkililerle doğrudan etkileşim kurarak enerji yoksulluğuna dikkat çekmek ve onu hafifletmek için Avrupa genelindeki yönetim seviyelerinde çeşitli uygulamalı savunuculuk stratejileri kullanır. ENGAGER'in üyeleri bu projelerin ve ağların çoğunda doğrudan yer almıştır veya ENGAGER onlarla resmi olarak etkileşim kurmuştur. Bazıları ENGAGER içinde yürütülen çalışmaların doğrudan yan ürünleridir. Yukarıda özetlenen katkılarının çoğu bu tür etkileşimlerden kaynaklanmıştır ve resmi ENGAGER etkinlikleri bu projelerin, eylemlerin ve girişimlerin çalışmalarını yaymaları için bir sahne sağlamıştır.

SONUÇLAR, SINIRLAMALAR, GELECEKTEKİ ARAŞTIRMALAR - ENERJİ YOKSULLUĞU KONUSUNDA YENİ BİR ARAŞTIRMA VE POLİTİKA GÜNDEMİ İÇİN SAHNEYİ HAZIRLAMAK

Enerji yoksulluğu çalışmaları son otuz yılda uzun bir yol kat etti ve bu yoksulluğu ele alan politika yaklaşımları da öyle. Bu makalede vurgulanan mevcut eksikliklere ve devam eden zorluklara rağmen, artık enerji yoksulluğunun tüm yönetim seviyelerinde hazırlanan ve yürürlüğe konulan politikalara, kamu kurumlarının açıkça ele aldığına ve bir dizi enerji odaklı derginin bunu yayınladıkları araştırmanın merkezine ısrarla yerleştirdiğine ve düzenli olarak doğrudan veya dolaylı olarak buna atıfta bulunarak araştırma fonu talep ettiğine giderek daha fazla tanık oluyoruz. Alan geliştikçe ve bir kavram olarak enerji yoksulluğu giderek daha fazla ilgi görmeye başladıkça, enerji yoksulluğunun yalnızca disiplinler arası kavramsal ve metodolojik yaklaşımlarla anlaşılabilirliği ve ele alınabilirliği, politikaların ise kamu, özel, sivil toplum ve vatandaş örgütlerini içermesi gereken bir dizi paydaşı öngördüğü ortaya çıktı. Bu, araştırmacıları ve uygulayıcıları çeşitli alanlarda bir araya getiren ve daha sonra kapsamlı bilgi oluşturma kapasitesine sahip olabilecek ancak aynı zamanda bunu verimli bir şekilde iletebilecek geniş ağların kurulmasını gerektirir.

Medya ve genel halkla iletişim ENGAGER'ın tamamlayıcı bir hedefi olmuştur ve etki, özellikle enerji gibi herkesin günlük yaşamı için hayati önem taşıyan konularda, akademik çabaların temel çıktısı olmaya devam etmelidir. Burada belirtilen araştırma ve politika çıktılarının yanı sıra, ENGAGER içinde üretilen bilgi, dünyanın ilk enerji yoksulluğu ansiklopedisi (EP-PEDIA) gibi araçlar aracılığıyla daha geniş bir kamuoyuna yayılmıştır.¹¹²ENGAGER tarafından yapılan eylem çağrıları¹¹³ COVID-19 salgınının ilk haftalarında, 2021-2022 kışında artan enerji fiyatları bağlamında¹¹⁴veya Ukrayna savaşı veya EnAct platformundaki podcast serileri gibi medya ürünleri aracılığıyla,¹¹⁵ENGAGER üyelerinin yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa kurumsal veya sivil toplum paydaşlarıyla iletişimi de sürekli ve artmış durumda. Dahası, ENGAGER, Avrupa genelindeki kariyerlerinin başındaki araştırmacıları, özel burslar, yaz okulları ve çalıştaylar aracılığıyla ağın faaliyetlerine dahil ederek yeni bir bilim insanı nesli yetiştirdi; yukarıda incelenen çıktıların çoğu onların çalışmalarıyla mümkün oldu. Bu tür ağlar boyunca geliştirilen ortaklıklar ve işbirlikleri, enerji sorunlarıyla ilgili uzun vadeli araştırma ve politika katkılarını destekleyecek ve ölçülmesi zor bir katma değer sağlayacaktır.

Bu makalenin amacı, böylesi disiplinler arası bir ağı, enerji yoksulluğunun kavramsal ve metodolojik karmaşıklıkları hakkında bilgi edinmeye nasıl katkıda bulunduğunu araştırmak ve politika yapıcılarının enerji yoksulluğunun itici güçlerini ve semptomlarını daha etkili bir şekilde ele almak için kullanabilecekleri araçlar geliştirmektir. Bu tür araçlara duyulan ihtiyaç oldukça zamanında. ENGAGER'ı bir ağ olarak finanse eden COST hibe fonunun resmi sonu, enerji yoksulluğu üzerine araştırmaların her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulduğu ve alakalı olduğu bir zamanda sona erdi. Devam eden pandeminin yaşam koşulları üzerindeki uzun vadeli etkisi henüz tam olarak anlaşılamamıştır. 2021 sonbaharında başlayan yükselen enerji fiyatları, Ukrayna'daki savaşın enerji piyasaları üzerindeki yıkıcı etkisinden önce bile kırılganlık yelpazesini genişletmişti.

Bu özel bağlamlar, çalışmamız boyunca ele aldığımız birçok konuyu ön plana çıkardı. Bu makaleyi sonlandırırken, gaz tüketiminin sınırlandırılması hakkında devam eden tartışmalar var; bazı ülkeler (Almanya veya Polonya gibi) Rus gazı arzındaki kesintileri aşmak için kömür bazlı enerjiye geri dönmeyi araştırıyor, insanlardan sistemik enerji kıtlıklarından kaçınmak ve enerji güvenliklerini korumak için soğutma ve ısıtmayı azaltmaları isteniyor, kamu kurumları ve işletmelerin

enerji tasarrufu için hızlı önlemler alın ve hatta uygulanmazlarsa yaptırımlara maruz kalın. Sonuç olarak, yüksek gelirli ülkelerin sokaklarında, çarpıcı bir şekilde, enerji konusunda artan bir toplumsal huzursuzluk var. Popülist söylemler, "seçkinlerin" eylemlerinin "sıradan insanlar" ve toplumdaki artan eşitsizlikler üzerindeki etkisini kınamak ve bundan yararlanmak için şimdiden harekete geçiyor. Bu bağlamda, bu yıkıcı dinamiklerin derinleşmesini önlemek için, yakın gelecekte enerji piyasası yapılarında radikal bir değişiklik ve genel bir kıtlık bağlamı getirilmeli, hepsi de zaten gerekli ancak yıkıcı bir enerji geçişinin ortasında ve iklim değişikliğinin sorunları hızlandırıcı bir etken olduğu bir zamanda. Enerjinin günlük yaşamlarımız için ne kadar hayati olduğunun farkına vardıkça, enerji üretmek, erişmek ve enerjiyle çalışmak daha da zor ve pahalı hale geliyor.

Sadece piyasalar değişip uyum sağlamak zorunda kalmayacak. Devletlerin rolü de dönüştürmek zorunda kalacak. Politikaların kalitesi hızla iyileşmek zorunda kalacak. ENGAGER araştırmasının gösterdiği gibi, enerji yoksulluğuna ilişkin bilimsel bulgular ile politikaların içeriği arasında önemli bir gecikme var. Enerji yoksulluğunun ortaya çıkardığı zorluklara yanıt vermeyi amaçladıklarında, politika yapıcılar genellikle hızla değişen bağlamlara duyarlılık ve uyumun gerekli olduğu bir zamanda, birkaç yıl geriden gelen araştırma bulgularına dayanarak tek tip politikalar yürürlüğe koyuyorlar. Sonuç olarak, toplumdaki birçok grup kendini dışlanmış hissediyor ve popülist, radikal söylemlerin onların hoşnutsuzluğundan yararlanma tehlikesi artıyor.

Bu bağlamda, vatandaşların devlet kurumlarına gösterdiği düşük güven seviyeleri, başa çıkılması gereken bir tehdittir. Politika yapıcılar, yığınlaşma zorluklarını ele almak ve enerji konusundaki paradigmadaki değişimi yönlendirmek için cesur önlemler almak zorunda kalacaklarından, güven, dinlenme ve huzursuzluk, refah ve yoksulluk ve çatışma ve barış arasındaki farkı yaratabilecek temel bir bileşen olacaktır. Enerji hakkı, ileriye doğru bir yol sunabilir ve enerji yoksulluğu spektrumuna giren veya bu spektrumdan etkilenen herkes için birincil enerji erişimini güvence altına alan enerji etrafındaki paradigmadaki değişiklikler için merkezi bir unsur oluşturabilir. Yine de, artan kıtlık ve geçiş yapan enerji sistemleri bağlamında dikkatlice tasarlanması ve uygulanması gerekecektir.

Son olarak, araştırmacılar ve politika yapıcılar yalnızca (enerji) fakirlerinin sorunlarına mı odaklanmalı yoksa zenginlere de meydan okumaya mı başlamalıdır? Artan eşitsizlikler ve adaletsizlikler, mücadele hareketlerinin merkezinde yer almaktadır. İhtiyaç ve konfor arasındaki belirsizleşen çizgiler, özellikle bolluk içindeki ülkelerde, büyüyen ekonomilerin merkezinde yer alan aşırı kaynak tüketimini artırmıştır. Enerji, bu dinamiğin merkezinde yer almıştır ve enerjiyle ilgili eşitsizlikler bazen en çarpıcı olanlardır çünkü enerji, yaşam kalitesiyle çok yakından iç içe geçmiştir.

ENERJİ HAKKINA KATKIDA BULUNAN AVRUPA POLİTİKASI VE YASAL BELGELERİ

Avrupa belgesi

(eur-lex.europa.eu adresinde mevcuttur)

Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın Konsolide versiyonunun 14. maddesi, son olarak 26 Ekim 2012'de, OJ C 326'da değiştirilmiştir

'Genel Çıkar Hizmetlerine İlişkin 26 No'lu Protokol'ün 1. maddesi, ek

Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın konsolide versiyonu, son olarak 26 Ekim 2012'de değiştirilmiştir, OJ C 326

Enerji hakkında doğru ilerleyen ilgili içerik

"Genel ekonomik çıkar hizmetlerinin Birliğin paylaşılan değerlerinde işgal ettiği yer ve toplumsal ve bölgesel bütünleşmeyi teşvik etmedeki rolü göz önünde bulundurulduğunda, Birlik ve Üye Devletler [...] bu hizmetlerin, özellikle ekonomik ve mali koşullar olmak üzere, misyonlarını yerine getirmelerini mümkün kılan ilkeler ve koşullar temelinde faaliyet göstermesine özen gösterirler."

"Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın 14. maddesi anlamında genel ekonomik çıkar hizmetlerine ilişkin Birliğin ortak değerleri özellikle şunları içerir:

— genel ekonomik çıkarlara yönelik hizmetlerin kullanıcıların ihtiyaçlarına mümkün olduğunca yakın bir şekilde sağlanması, görevlendirilmesi ve organize edilmesinde ulusal, bölgesel ve yerel makamların temel rolü ve geniş takdir yetkisi;

— genel ekonomik çıkarlara ilişkin çeşitli hizmetler arasındaki çeşitlilik ve farklı coğrafi, sosyal veya kültürel durumlardan kaynaklanabilecek kullanıcı ihtiyaç ve tercihlerindeki farklılıklar;

— yüksek düzeyde kalite, güvenlik ve uygun fiyat, eşit muamele ve evrensel erişimin ve kullanıcı haklarının teşviki."

(Devamı bir sonraki sayfada)

Devam etti

Avrupa belgesi

(eur-lex.europa.eu adresinde mevcuttur)

Enerji hakkına doğru ilerleyen ilgili içerik

Komisyon'dan Avrupa Parlamentosu'na, Konsey'e, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi'ne ve Bölgeler Komitesi'ne 'Avrupa'da Genel Çıkar Hizmetleri için Kalite Çerçevesi' başlıklı İletişim, COM(2011) 900

'Genel ekonomik çıkar hizmeti (GÇY): GÇY, piyasanın kamu müdahalesi olmaksızın sağlayamayacağı (veya kalite, güvenlik, karşılanabilirlik, eşit muamele veya evrensel erişim açısından farklı koşullar altında sağlayabileceği) genel kamu yararına sonuçlar üreten ekonomik faaliyetlerdir."

Komisyon'dan Bildirim: Enerji Tüketicilerinin Haklarına İlişkin Avrupa Şartı'na Doğru (5 Temmuz 2007) COM(2007)386 final, 3

"Enerji, sosyal ve bölgesel uyumu, ekonomik istikrarı ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamada en büyük öneme sahiptir. Gelişmiş ekonomilerde, bireyler elektriğe erişimleri yoksa toplumdan koparlar. Aynı işletmeler için de geçerlidir. Bu nedenle yeterli enerji temini, vatandaşların sosyal ve ekonomik hayata başarılı bir şekilde katılımını sağlama yolundaki temel unsurlardan birini oluşturur."

Komisyon'dan Konsey'e ve Avrupa Parlamentosu'na İleti: İç Gaz ve Elektrik Piyasası Beklentileri (10 Ocak 2007) COM(2006) 841 final, 20-21

"Enerji olmadan, insanlar günümüzün ekonomik ve sosyal ortamında yaşayamazlar. Elektrik, vatandaşların günlük yaşamı için olmazsa olmazdır. Ayrıca, çoğu zaman birçok temel hizmetin kullanılabilirliğini etkiler. Düşük gelirli haneler, yüksek gelirli hanelere göre enerjiye orantılı olarak daha fazla harcama yaparlar. Ayrıca, kırsal alanlardaki haneler, kentsel alanlardaki hanelere göre enerjiye orantılı olarak daha fazla harcama yaparlar."

"Komisyon, AB genelinde mümkün olan en yüksek kamu hizmeti standartlarının mevcut olması gerektiğini düşünmektedir. Avrupa enerji piyasasında gerçekleşen değişiklikler, vatandaşların temel ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli elektrik makul, kolay ve açıkça karşılaştırılabilir ve şeffaf fiyatlarla tedarik edilme haklarını tam olarak korumalıdır. Ayrıca, özellikle yakıt yoksulluğu açısından en savunmasız vatandaşların korunmasını sağlamak için özel önlemler alınabilir."

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 5 Haziran 2019 tarihli, elektrik iç pazarı için ortak kurallara ilişkin ve 2012/27/AB Direktifini değiştiren 2019/944 sayılı Direktifi, Madde 26-28

"Üye Devletler, tüm hanehalkı müşterilerinin ve Üye Devletlerin uygun gördüğü durumlarda küçük işletmelerin, kendi topraklarında rekabetçi, kolayca ve açıkça karşılaştırılabilir, şeffaf ve ayrımcılık içermeyen fiyatlarla belirli kalitede elektrik tedariki hakkının sağlanması gibi evrensel hizmetten yararlanmasını sağlarlar."

"Üye Devletler müşterileri korumak için uygun tedbirleri alacak ve özellikle savunmasız müşterileri korumak için yeterli güvencelerin olduğundan emin olacaklardır. Bu bağlamda, her Üye Devlet, enerji yoksulluğuna ve özellikle kritik zamanlarda bu tür müşterilere elektriğin kesilmesinin yasaklanmasına atıfta bulunabilen savunmasız müşteriler kavramını tanımlayacaktır. Savunmasız müşteriler kavramı, gelir seviyelerini, harcanabilir gelirin enerji harcamalarının payını, evlerin enerji verimliliğini, sağlık nedenleriyle elektrikli ekipmana kritik bağımlılığı, yaşı veya diğer kriterleri içerebilir. Üye Devletler, savunmasız müşterilerle bağlantılı hak ve yükümlülüklerin uygulanmasını sağlayacaktır. Özellikle, uzak bölgelerdeki müşterileri korumak için tedbirler alacaklardır. Özellikle sözleşme şartları ve koşulları, genel bilgiler ve uyumazlık çözüm mekanizmaları ile ilgili şeffaflık açısından yüksek düzeyde tüketici koruması sağlayacaklardır."

"Üye Devletler, (AB) 2018/1999 sayılı Tüzüğün 3(3) maddesinin (d) bendi uyarınca enerji yoksulluğu içindeki hanelerin sayısını değerlendirirken, düşük gelir, harcanabilir gelirin enerjiye yüksek oranda harcanması ve zayıf enerji verimliliği gibi kriterleri içerebilen bir dizi kriter belirleyecek ve yayınlayacaktır. Komisyon, enerji yoksulluğu içindeki hanelerin herhangi bir oranının önemli olarak kabul edilebileceği varsayımından yola çıkarak, bu bağlamda ve 5(5) maddesi bağlamında 'enerji yoksulluğu içindeki önemli sayıda hane' tanımına ilişkin rehberlik sağlayacaktır."

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyinin Enerji Birliği ve İklim Eyleminin Yönetimine İlişkin 2018/1999 sayılı Tüzüğü

"Özünde iddialı bir iklim politikası olan dayanıklı bir Enerji Birliği'nin hedefi, haneler ve işletmeler de dahil olmak üzere Birlik tüketicilerine güvenli, sürdürülebilir, rekabetçi ve uygun fiyatlı enerji sağlamaktır."

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2009/72/EC sayılı Direktifi

"Üye Devletler, tüm hanehalkı müşterilerinin [...] evrensel hizmetten, yani kendi topraklarında makul, kolay ve açık bir şekilde karşılaştırılabilir, şeffaf ve ayrımcılık içermeyen fiyatlarla belirli kalitede elektrik tedarikinden yararlanma hakkının sağlanmasını temin edeceklerdir."

Avrupa Sosyal Haklar Sütunu

İlke 20: Temel hizmetlere erişim

ENGAGER AKADEMİK YAYINLARI

Başlık	Yazarlar	DOI	Tip	Yayınlandı	Yayınlayan	ISSN
Düşük Karbonlu Soylulaştırma: İklim ne zaman Değişim Karşılaşmaları Konut Yer Değiştirme	Stefan Buzarovski; Jan Frankowski; Sergio Tirado Herrero	https://doi.org/10.1111/1468-2427.12634	Günlük madde	Uluslararası Kentsel Dergi ve Bölgesel Araştırma Yayınlayan	Wiley	0309-1317
5 AB ülkesinde enerji yoksulluğu politikaları ve önlemleri: A karşılaştırmalı çalışma	I. Kiprianu; DK Sergiides; A. Varo; JP Gouveia; D. Kopeva; L. Murauskaite	https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.05.003	Günlük madde	Enerji ve Binalar	Elsevier BV	0378-7788
Endeksin aktarılması savunmasız evlerin: Başvuruda İngiltere'de yerel ölçekte yakıt yoksulluğu kırılganlığını değerlendirmek	Raúl Castaño-Rosa; Graeme Şerif; Harriet Thomson; Jaime Solís Guzmán; Madelyn Marrero	https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.109458	Günlük madde	Enerji ve Binalar	Elsevier BV	0378-7788
Enerji yoksulluğu ve iç mekan soğutma: Bir gözden kaçan konu Avrupa'da	Harriet Thomson; Neil Simcock; Stefan Buzarovski; Saska Petrova	https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.05.014	Günlük madde	Enerji ve Binalar	Elsevier BV	0378-7788
Halkın kararları konu: anlamak ve hitap ederek enerji yoksulluğu davranışsal olarak ekonomi	Nives Della Valle	https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.109515	Günlük madde	Enerji ve Binalar	Elsevier BV	0378-7788
Düşük Karbonlu Soylulaştırma: İklim ne zaman Değişim Karşılaşmaları yerleşim Yerinden edileme	Stefan Buzarovski; Jan Frankowski; Sergio Tirado Erkek	https://doi.org/10.1111/1468-2427.12634	Günlük madde	Uluslararası Dergi Kentsel ve Bölgesel Araştırma	Wiley	0309-1317
Enerji yoksulluğu politikalar ve 5'te önlemler AB ülkeleri: A karşılaştırmalı çalışma	I. Kiprianu; DK Sergiides; A. Varo; JP Gouveia; D. Kopeva; L. Murauskaite	https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.05.003	Günlük madde	Enerji ve Binalar	Elsevier BV	0378-7788
Kenarlardan sıyrılıp ışığa doğru: Enerjiyi keşfetmek yoksulluk ve hanehalkı baş çıkma stratejileri Avusturya, Kuzey Makedonya, Fransa, ve İspanya	Ana Stojilovska; Hyerim Yoon; Mercan Robert	https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102279	Günlük madde	Enerji Araştırması & Sosyal Bilimler	Elsevier BV	2214-6296
İnsanlaştırmak Enerji Dönüşümü: Ulusal Birliğe Doğru Enerji Politikası Yoksulluk Hollanda	Marielle Feenstra; Lucie Middlemiss; Marlies Hesselman; Koen Straver; Sergio Tirado Herrero	https://doi.org/10.3389/frsc.2021.645624	Günlük madde	Sınırlar Sürdürülebilir Şehirler	Sınırlar Medya SA	2624-9634

(Devamı bir sonraki sayfada)

Devam etti

Başlık	Yazarlar	DOI	Tip	Yayınlandı	Yayınlayan	ISSN
Görünmez hale getirildi: Kurumsal yanlış tanınma ve üreme enerji yoksulluğu	Neil Simcock; Jan Frankowski; Stefan Buzarovski	https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2021.05.005	Günlük madde	Jeoforum	Elsevier BV	0016-7185
Soğutma Derecesi Modeller ve Geleceğin Enerjisi Talep Konut Sektörü. Yedi Ülke Vaka Çalışması	Raúl Castaño-Rosa; Roberto Barrella; Carmen Sanchez- Guevara; Ricardo Barbosa; Ioanna Kiprianu; Eleftheria Paschalidou; Nikolaos S. Thomaidis; Dusana Dokupilova; João Pedro Gouveia; Jozsef Kádár; Tarık Ebu Hamed; Pedro Palma	https://doi.org/10.3390/su13052987	Günlük madde	Sürdürülebilirlik	MDPI AG	2071-1050
Sürdürülebilir gelişim sosyal-ekolojik adalet: hitap tabular ve vatandaşlığa geçişler için bakış açısını değiştir	Katrin Grossmann; James JT Connolly; Małgorzata Dereniowska; Giulio Mattioli; Luca Nitschke; Nicola Thomas; Anaïs Varo	https://doi.org/10.1177/25148486211029427	Günlük madde	Çevre ve Planlama E: Doğa ve Uzay	ADAÇAYI Yayınlar	2514-8486; 2514-8494
Konsept Nasıl Haysiyetin Enerji Yoksulluğu ve Enerji Adaleti Çalışmasıyla İlgili	Katrin Grossmann; Elena Trubina	https://doi.org/10.3389/frsc.2021.644231	Günlük madde	Sınırlar Sürdürülebilir Şehirler	Sınırlar Medya SA	2624-9634
Cinsiyet ve enerji: iç eşitsizlikler yeniden değerlendirildi	Saska Petrova; Neil Simcock	https://doi.org/10.1080/14649365.2019.1645200	Günlük madde	Sosyal ve Kültürel Coğrafya	Bilgi İngiltere Sınırlı	1464-9365; 1470-1197
Bölgesel Haritalama Güvenlik açığı Enerji Yoksulluğu Polonya	Lilia Karpinska; Sławomir Smięć; Joao Pedro Gouveia; Pedro Palma	https://doi.org/10.3390/su131910694	Günlük madde	Sürdürülebilirlik	MDPI AG	2071-1050
Pozitif Enerji İlçe: Bir Model Tarihi Bölgeler için Enerjiye Yönelik Yoksulluk	Joao Pedro Gouveia; Júlia Seixas; Pedro Palma; Henrique Duarte; Henrique Luz; Giovan Battista Cavadini	https://doi.org/10.3389/frsc.2021.648473	Günlük madde	Sınırlar Sürdürülebilir Şehirler	Sınırlar Medya SA	2624-9634
Enerji yoksulluğu sıçraması pandemi sırasında: Ukrayna vakası	Anatoliy Goncharuk; Kostyantyn Hromovenko; Elburz Pahlevanzade; Yurii Hrinchenko	https://doi.org/10.33223/epj/136521	Günlük madde	Siyaset Enerjik – Enerji Politikası Günlük	Enstitü Devlet memurları Surowcamii Mineralnymi Polonya Enerjisi Nauk Akademisi	1429-6675

(Devamı bir sonraki sayfada)

Devam etti

Başlık	Yazarlar	DOI	Tip	Yayınlandı	Yayınlayan	ISSN
Kritik rol Enerji yoksulluğuyla başa çıkma ve deneyimleme konusunda güvenin kanıtı: Avrupa genelinde	Katrin Grossmann; George Jiglaui; Ute Dubois; Anka Sinüs; Fernando Martín-Consuegra; Küçük Gorzata Dereniowska; Robert Franke; Rachel Guyet; Ana Horta; Filiz Katman; Louiza Papamikrouli; Raúl Castaño-Rosa; Leona Sandman; Ana Stojilovska; Anais Varo	https://doi.org/ 10.1016/j.erss.2021.102064	Günlük madde	Enerji Araştırması & Sosyal Bilimler	Elsevier BV	2214-6296
Aşırı enerji yoksulluk kentsel çevreler Romanya ve İsrail: Politika, planlama ve Altyapı	Naama Teschner; Anca Sinéa; Andreea Vornicu; Tarık Ebu Hamed; Maya Negev	https://doi.org/10.1016/ j.erss.2020.101502	Günlük madde	Enerji Araştırması & Sosyal Bilimler	Elsevier BV	2214-6296
Enerjiyi İyileştirmek Yoksulluk Ölçümü Güney'de Avrupa Bölgeleri başından sonuna kadar Denkleştirme Modellenmiş Enerji Maliyetleri	Anne Antepara; Lefkothea Papadasi; Joao Pedro Gouveia; Nikolas Katsoulakos; Dimitris Kaliampakos	https://doi.org/ 10.3390/su12145721	Günlük madde	Sürdürülebilirlik	MDPI AG	2071-1050
Dürtmek ve sermayeye destek mi? Davranışsal bir yaklaşıma doğru ekonomi enerji adaleti	Nives Della Valle; Siddharth Sareen	https://doi.org/ 10.1016/j.erss.2020.101589	Günlük madde	Enerji Araştırması & Sosyal Bilimler	Elsevier BV	2214-6296
Savunmasız endeksinin geçerliliği evler: kanıt tüketicilerden enerjiye karşı savunmasız İngiltere'de yoksulluk	Raúl Castaño-Rosa; Graeme Şerif; Jaime Solís- Guzmán; Madelyn Marrero	https://doi.org/10.1080/ 15567249.2020.1717677	Günlük madde	Enerji Kaynakları, Bölüm B: Ekonomi, Planlama ve Politika	Bilgi İngiltere Sınırlı	1556-7249; 1556-7257
Bir bakış açısı ev doğal gaz tüketimi Ukrayna'da	Anatoliy G. Goncharuk; Giuseppe T. Cirella	https://doi.org/10.1016/ j.exis.2020.03.016	Günlük madde	Çıkarıcı Endüstriler ve Toplum	Elsevier BV	2214-790X
Çok boyutlu ölçmek için indeks enerji yoksulluğu: Polonya davası	Jakub Sokolowski; Piotr Lewandowski; Aneta Kielczewska; Stefan Buzarovski	https://doi.org/10.1080/ 15567249.2020.1742817	Günlük madde	Enerji Kaynakları, Bölüm B: Ekonomi, Planlama ve Politika	Bilgi İngiltere Sınırlı	1556-7249; 1556-7257

(Devamı bir sonraki sayfada)

Devam etti

Başlık	Yazarlar	DOI	Tip	Yayınlandı	Yayınlayan	ISSN
Avrupa enerjisi yoksulluk ölçütleri: Ölçekler, beklentiler ve sınırlar	Siddharth Sareen; Harriet Thomson; Sergio Tirado Balıkçı; Joao Pedro Gouveia; Ingmar Lippert; Aleksandra Lis	https://doi.org/10.1016/j.jgt.2020.01.003	Günlük madde	Küresel Geçişler	Elsevier BV	2589-7918
Enerjiye İlişkin Perspektifler Post-Yoksulluk Komünist Avrupa	George Jiglaui, Anca Sinea, Ute Dubois, Philip Biermann (editörler)		Toplu kitap		Routledge	9.780.367, 560.683

ENGAGER POLİTİKA ÖZETLERİ

Başlık	Bağlantı
Avrupa Enerji Yoksulluğu Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017– 2021) Politika özeti no. 1, Aralık 2018	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2019/01/Engager-Brief-1.pdf
Avrupa Enerji Yoksulluğu Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017– 2021) Vaka çalışması: Yenilik ve enerji yoksulluğu politikaları	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2018/12/WG4-Vaka-Çalışması.pdf
Enerji Yoksulluğuna Yönelik Etkili Politikalar İçin Rehber İlkeler	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2019/02/Pozisyon-kağıdı.pdf
Avrupa Enerji Yoksulluğu: Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017– 2021) Politika Özeti No. 2, Haziran 2019 Avrupa Birliği'nde Enerji Hakkı	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2019/06/ENGAGER-Politika-Özeti-No.-2-Haziran-2019-AB-Enerji-Hakki.pdf
Entegrasyon - enerji yoksulluğu konusunda son teknolojiyi dönüştürmek	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2019/10/ENGAGER-WG1-report_2019_final.pdf
Enerji yoksulluğu ölçümünde son teknolojinin ötesine geçmek	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2019/12/WG2-raporu-Kasim-2019-1.pdf
Enerji Yoksulluğunun Azaltılması İçin Niteliksel Kanıtlardan En İyi Şekilde Yararlanmak: Bir Araştırma Gündemi ve Eylem Çağrısı Avrupa Enerji Yoksulluğu: Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017– 2021) Politika Özeti No. 3, Şubat 2020	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2020/02/ENGAGER-Politika-Özeti-No.-3-Şubat-2020-EP-Araştırma-ve-Eylem-İçin-Nitel-Verilerden-En-İyi-Şekilde-Yaratma.pdf
Özet: Enerji yoksulluğu ile diğer akademik tartışmalar arasındaki mevcut ve eksik bağlantılar hakkında	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2020/04/COST_ENGAGER_WG4_Case_Study_Linking_debates_3-Nisan-2020.pdf
Enerji yoksulluğu COVID-19 kriziyle artacak. Enerji hakkının zamanı! Avrupa Enerji Yoksulluğu: Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu Eylem Çağrısı	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2020/05/ENGAGER-COVID_19_Eylem_Çağrısı_R2E.pdf
Avrupa Enerji Yoksulluğu: Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu Çalışma Grubu 3 (WG3) Diyaloglar – özgülleştirici araştırma ve uygulamanın ortak üretimi Politika Özeti No. 4 Vatandaş liderliğindeki enerji yoksulluğu diyalogları için yeni anlatılar ve aktörler	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2020/09/WG3-Politika-Özeti_Eylül-2020.pdf

(Devamı bir sonraki sayfada)

Devam etti

Başlık	Bağlantı
Avrupa Enerji Yoksulluğu Gündemi Ortak Yaratım ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017-2021) Çalışma grubu 4 Politika notu no. 3, Mart 2021 Enerji toplulukları ve enerji yoksulluğu: Yeni bir toplumsal ve ekolojik sözleşmeye doğru mu ilerliyoruz?	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2021/03/WG4-politika-brifi-31-Mart.pdf
Avrupa Enerji Yoksulluğu Gündemi Ortak Yaratım ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017-2021) AB'de enerji hakkı konusunda ilerleme	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2022/02/ENGAGER_Enerji-Hakki-Arac-Kiti_SON.pdf
Halkla adil bir geçiş için bir araç seti Bina yenileme enerji adaletsizliğini çözmeyecek: Kesişimsel politikalar çözecek	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2021/11/Engager-Arac-Kiti_-taslak-2.pdf
Avrupa Enerji Yoksulluğu Gündemi Ortak Yaratım ve Bilgi İnovasyonu Politika Özeti Yaz aylarında enerji yoksulluğu sorunu	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2021/11/Yaz-donemi-enerji-yoksulluk-politikasi-brief_v3.pdf
Avrupa Enerji Yoksulluğu Gündemi Ortak Yaratım ve Bilgi İnovasyonu Politika Özeti Kriz zamanlarında enerji yoksulluğu: AB en savunmasız vatandaşlarını korumada başarısız mı oldu?	https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2021/11/PB-EP.pdf

EK 3:

Proje/girişim	Web sitesi
BİRLİKTE YARDIMCI OLMAK	https://www.eapn.eu/assist2gether-energy-poverty-project/
Romanya'da enerji yoksulluğunun azaltılması yoluyla sera gazı emisyonlarının azaltılması (EnPower)	https://enerji-yoksullugu.eu/
ENPOR	https://www.enpor.eu/
GüçlendirMed	https://www.empowermed.eu/
SosyalWatt	https://www.socialwatt.eu/en/home
Ortak Enerji Girişimleri (POWERPOOR) ile Enerji Yoksulluğu Çeken Vatandaşların Güçlendirilmesi	https://powerpoor.eu/
Enerji Yoksulluğunun Azaltılması İçin Topluluklara Özel Eylemler (ComAct)	https://comact-project.eu/
Enerji yoksulluğundan ve buna bağlı sağlık sorunlarından çıkış: Avrupalı pilotlar harekete geçiyor (WELLBASED)	https://energy-cities.eu/project/wellbase/
Savunmasız gruplar için yenilenebilir enerjiler (POWERITY)	https://projects2014-2020.interregeurope.eu/powerty/
Yakıt Yoksulluğu Araştırma Ağı	https://www.fuelpovertyresearch.net/
Enerji Hakkı Koalisyonu	https://righttoenergy.org/
Yoksulluk İttifakı	https://www.poveryaliance.org/
Enerji Yoksulluğuna Karşı İttifak	https://www.tni.org/en/article/alliance-against-energy-poverty-cataluna
Yakıt Yoksulluğuna Son Koalisyonu	https://www.endfuelpoverty.org.uk/

TEŞEKKÜRLER

Bu makalede yansıtılan araştırma, Avrupa Enerji Yoksulluğu: Gündem Ortak Yaratımı ve Bilgi İnovasyonu (ENGAGER 2017-2021, CA16232) başlıklı COST Eylemi tarafından desteklenmiştir. Yazarlar, bu makalede yansıtılan araştırma makalelerine, politika çıktılarına, etkinliklere, tartışmalara ve gayri resmi alışverişlere değerli uzmanlıklarıyla katılan ve katkıda bulunan tüm eylem üyelerine ve işbirlikçilere minnettardır. George Jiglaun'un bu makale üzerindeki çalışması, Kalkınma Fonu tarafından desteklenmiştir.

BebeğimS-Bolyai Üniversitesi. Anca Sinea'nın çalışması Romanya Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, CNCS/CCCDI-UEFISCDI, proje numarası PN-III-P3.6-H2020-2020-0063'ün hibesiyle desteklenmiştir. João Pedro Gouveia, Portekiz Bilim ve Teknoloji Vakfı'nın (FCT) UIDB/04085/2020 stratejik projesi aracılığıyla CENSE'ye sağladığı desteği kabul eder. Sergio Tirado-Herrero, Marie Skłodowska-Curie kapsamındaki Avrupa Birliği'nin Ufuk 2020 araştırma ve inovasyon programından (hibe sözleşmesi TRANSFAIR No. 752870) ve İspanya Bilim ve İnovasyon Bakanlığı tarafından desteklenen 'Ramón y Cajal' programından (hibe RYC2020-029750-I) gelen fonu kabul eder.

YAZAR KATKILARI

Tüm yazarlar bu makalenin içeriğini oluşturmada ve bu makaleye yansıyan ağ araştırma çabalarında eşit katkılara sahiptir. GJ, kolektif ekip çalışmasını koordine etti ve tüm ortak yazarların kolektif girdilerine dayanarak ardışık taslakları revize etti.

ÇIKAR BEYANI

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

KAYNAKLAR

- (2003). Birleşmiş Milletler, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi. Genel yorum 4, yeterli konut hakkı (altıncı oturum, 1991), BM Belgesi E/ 1992/23, ek III s. 114 (1991), insan hakları antlaşma organları tarafından kabul edilen genel yorumlar ve genel önerilerin derlemesinde yeniden basılmıştır, BM Belgesi HRI/GEN/1/Rev.6 s. 18HRI/GEN/1/Rev.6 s. 18.<https://www.globalhealthrights.org/instrument/cescr-general-comment-no-4-the-right-to-adequate-housing/>.
- Bouzarovski, S. ve Petrova, S. (2015). Yerel enerji yoksunluğuna dair küresel bir bakış açısı: enerji yoksunluğu-yakıt ikiliğinin üstesinden gelmek. *Enerji Araştırmaları ve Sosyal Bilimler*.10, 31–40.<https://doi.org/10.1016/j.erss.2015.06.007>.
- Avrupa Komisyonu; Enerji Genel Müdürlüğü, Bouzarovski, S., Thomson, H., Cornelis, M., ve diğerleri (2020). Avrupa Birliği'nde Kapsayıcı Bir Enerji Geçişine Doğru: Küresel Bir Kriz Ortasında Enerji Yoksulluğuyla Yüzleşmek (Yayın Ofisi).<https://doi.org/10.2833/103649>.
- Boardman, B. (1991). Yakıt Yoksulluğu: Soğuk Evlerden Uygun Fiyatlı Sıcaklığa (Belhaven Press).
- Bouzarovski, S. (2017). Enerji Yoksulluğu: Avrupa'nın Altyapısal Ayrımını (Ayrıştırma) (Palgrave), s. 25.
- Boardman, B. (2010). Yakıt Yoksulluğunun Giderilmesi. Zorluklar ve Çözümler (Routledge).
- Walker, G. ve Day, R. (2012). Yakıt yoksulluğu adaletsizlik olarak: dağıtımın bütünüleştirilmesi, Uygun fiyatlı ısınma mücadelesinde tanınma ve prosedür. *Enerji Pol*.49, 69–75. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.01.044>.
- Christmann, GB, Ibert, O., Kilper, H. ve Moss, T. (2012). Sosyo-mekansal bir perspektiften kırılganlık ve dayanıklılık: teorik bir çerçeveye doğru. Çalışma Raporu, No. 45, Leibniz-Institut für Regionalentwicklung und Strukturplanung (IRS). <https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:101:1-201208174763>.
- Waite, L., Valentine, G. ve Lewis, H. (2014). Savunmasız nüfusları çoğaltın: 'acı verme kapasitesinden' şefkat siyasetini harekete geçirmek. *Sosyoloji Kült. Coğrafya*.15,313–331.
- Middlemiss, L. ve Gillard, R. (2015). Yakıt yoksulluğu aşağıdan yukarıya: yakıt yoksullarının yaşamış deneyimleri aracılığıyla hanehalkı enerji kırılganlığının nitelendirilmesi. *Enerji Araştırmaları Sosyal Bilimler*.6,146–154.<https://doi.org/10.1016/j.erss.2015.02.001>.
- Hills, J. (2012). Yakıt yoksulluğunun ölçüsünü elde etmek: Yakıt Yoksulluğu İncelemesinin son raporu. CASereport 72'deCASereport 72 (Sosyal Dışlanma Analizi Merkezi, London School of Economics and Political Science). <http://eprints.lse.ac.uk/43153/>.
- Moore, R. (2012). Yakıt yoksulluğunun tanımları: politika için çıkarımlar. *Enerji Pol*.49, 19–26. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.01.057>.
- Liddell, C., Morris, C., McKenzie, SJP ve Rae, G. (2012). Birleşik Krallık'ta yakıt yoksulluğunun ölçülmesi ve izlenmesi: ulusal ve bölgesel perspektifler. *Enerji Pol*.49,27–32.<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.02.029>.
- Castaño-Rosa, R., Solís-Guzmán, J., Rubio-Bellido, C. ve Marrero, M. (2019). Avrupa Birliği'nde enerji yoksulluğuna yönelik çoklu göstergeli bir yaklaşıma doğru: bir inceleme. *Enerji İnşası*.193, 36–48.<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.03.039>.
- Sunikka-Blank, M. ve Galvin, R. (2021). Avrupa'da soğuk evlerde yaşayan bekar ebeveynler: Kişisel ve ulusal özellikler bu savunmasız hanelerin sayısını artırır. *Enerji Pol*.150,112134.<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112134>.
- Robinson, C., Bouzarovski, S. ve Lindley, S. (2017). Çoklu güvenlik açıkları? İngiltere'de Enerji Yoksulluğu Ölçümlerinin Mekansal Dağılımının Sorgulanması (Routledge).
- Siksnelyte-Butkiene, I., Streimikiene, D., Lekavicius, V. ve Balezentis, T. (2021). Enerji yoksulluğu göstergeleri: sistematik literatür taraması ve bütünlüğün kapsamlı analizi. *Sürdürülebilir. Şehirler Soc*.67, 102756. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.102756>.
- Rademaekers, K., Yearwood, J., Ferreira, A., Pye, S., Hamilton, I., Agnolucci, P., Grover, D., Karásek, J., Anisimova, N. (2016). Enerji yoksulluğunu ölçmek için göstergelerin seçilmesi.<https://ec.europa.eu/enerji/sites/enerji/dosyalar/belgeler/Seçme%20Enerji%20Yoksulluğunu%20Ölçmek%20İçin%20Göstergeler.pdf>.
- Heindl, P. ve Schuessler, R. (2015). Enerji uygunluğu önlemlerinin dinamik özellikleri. *Enerji Pol*.86,123–132.<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2015.06.044>.
- Romero, JC, Linares, P. ve López, X. (2018). Enerji yoksulluğu göstergelerinin politika etkileri. *Enerji Pol*.115,98–108. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2017.12.054>.
- Faiella, I. ve Lavecchia, L. (2021). Enerji yoksulluğu. Ölçmüyorsanız, bununla nasıl mücadele edebilirsiniz? *Enerji İnşası*.233, 110692. <https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2020.110692>.
- Thomson, H., Snell, C. ve Liddell, C. (2016). Avrupa Birliği'nde yakıt yoksulluğu: Tanımlanması gereken bir kavram mı? İnsanlar Yer Politikası10,5–24.
- Sareen, S., Thomson, H., Tirado Herrero, S., Gouveia, JP, Lippert, I. ve Lis, A. (2020). Avrupa enerji yoksulluğu ölçütleri: ölçekler, beklentiler ve sınırlar. *Küresel Geçişler*.2, 26–36.<https://doi.org/10.1016/j.glt.2020.01.003>.
- Gafa, DW ve Egbendewe, AY (2021). Kırsal Batı Afrika'daki enerji yoksulluğu ve belirleyicileri: Senegal ve Togo'dan kanıtlar. *Enerji Politikası* 156,112476.<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112476>.
- Adusah-Poku, F. ve Takeuchi, K. (2019). Gana'da enerji yoksulluğu: şimdiye kadar herhangi bir ilerleme var mı? Yenile. *Sürdür. Enerji Rev*.112, 853–864.<https://doi.org/10.1016/j.rser.2019.06.038>.

26. Nalule, VR (2018). *Sahra Altı Afrika'da Enerji Yoksulluğu ve Erişim Zorlukları: Bölgeciğin Rolü* (Springer).
27. A. Halff, BK Sovacool ve J. Rozhon, editörler (2014). *Enerji yoksulluğu: küresel zorluklar ve yerel çözümler* (Oxford University Press).
28. Pachauri, S. ve Spreng, D. (2011). Enerji yoksulluğunun ölçülmesi ve izlenmesi. *Enerji Pol.*39,7497-7504.<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2011.07.008>.
29. Primc, K. ve Slabe-Erker, R. (2020). Sosyal politika mı yoksa enerji politikası mı? Enerji yoksulluğu politikalarını yeniden gözden geçirme zamanı. *Enerji Sürdürülebilirliği. Dev.*55,32-36.<https://doi.org/10.1016/j.esd.2020.01.001>.
30. Streimikiene, D., Lekavičius, V., Bale-zentis, T., Kyriakopoulos, GL ve Abrahm, J. (2020). Haneleri hedef alan ve Avrupa Birliği'nde enerji yoksulluğunu ele alan iklim değişikliği azaltma politikaları. *Enerjiler* 13,3389.<https://doi.org/10.3390/en13133389>.
31. Dobbins, A., Fusco Nerini, F., Deane, P. ve Pye, S. (2019). AB'nin Güçlendirilmesi enerji yoksulluğuna yanıt. *Nat. Enerji*4, 2-5. <https://doi.org/10.1038/s41560-018-0316-8>.
32. Pye, S., Dobbins, A., Baffert, C., Brajković, J., Deane, P. ve De Miglio, R. (2017). AB genelinde enerji yoksulluğu: politikalar ve önlemlerin analizi. *Insight-E'de*, s. 261-280.
33. Bouzarovski, S. (2014). Avrupa Birliği'nde enerji yoksulluğu: manzaralar güvenlik açığı. *WIREs Enerji Çevre*3, 276-289.<https://doi.org/10.1002/wene.89>.
34. Bouzarovski, S., Petrova, S. ve Sarlamanov, R. (2012). AB'de enerji yoksulluğu politikaları: eleştirel bir bakış açısı. *Enerji Pol.*49,76-82.<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.01.033>.
35. Mahoney, K., Gouveia, JP ve Palma, P. (2020). (Birleşik) Krallık? Enerji yoksulluğu değerlendirmesine yönelik ortak bir yaklaşım potansiyeli. *Enerji Araştırmaları Sos. Bilim.*70, 101671.<https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101671>.
36. Kyprianou, I., Serghides, DK, Varo, A., Gouveia, JP, Kopeva, D. ve Murauskaitė, L. (2019). 5 AB ülkesinde enerji yoksulluğu politikaları ve önlemleri: karşılaştırmalı bir çalışma. *Enerji İnşası*.196,46-60.<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.05.003>.
37. Meyer, S., Laurence, H., Bart, D., Middlemiss, L. ve Maréchal, K. (2018). Enerji yoksulluğunun çok yönlü doğasını yakalamak: Belçika'dan dersler. *Enerji Araştırmaları Sos. Bilim.*40,273-283. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2018.01.017>.
38. Papada, L. ve Kaliampakos, D. (2020). Enerji ihtiyaçlarından kısımaya zorlanmak: Yunanistan'daki enerji yoksulluğuna yeni bir bakış. *Enerji Araştırmaları Derneği*.64,101450.<https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101450>.
39. Seebauer, S., Friesenecker, M. ve Eisfeld, K. (2019). Enerji yoksulluğunu hafifletmek için iklim ve sosyal konut politikasını entegre etmek: Avusturya'daki hedefler ve araçların analizi. *Enerji Kaynakları B Ekonomisi Planlama Politikası*14,304-326.<https://doi.org/10.1080/15567249.2019.1693665>.
40. Gouveia, JP, Seixas, J. ve Long, G. (2018). Yakıt yoksulluğunu ortaya çıkarmak için madencilik hanelerinin enerji verileri: Güney Avrupa için dersler. *J. Clean. Prod.*178,534-550.<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.01.021>.
41. Pye, S., Dobbins, A., Baffert, C., Brajković, J., Deane, P. ve De Miglio, R. (2016). AB genelinde enerji sektöründe enerji yoksulluğu ve savunmasız tüketicilerin ele alınması. *L'Europe en Formation*, 64-89.<https://doi.org/10.3917/eufor.378.0064>.
42. Karpinska, L., S. miech, S., Gouveia, JP ve Palma, P. (2021). Polonya'da enerji yoksulluğuna yönelik bölgesel kırılganlığın haritalanması. *Sürdürülebilirlik*13,10694.<https://doi.org/10.3390/su131910694>.
43. Boemi, SN ve Papadopoulos, AM (2019). Enerji yoksulluğu ve enerji verimliliği iyileştirmeleri: Helenik hanelerin uzunlamasına bir yaklaşımı. *Enerji İnşası*.197, 242-250.<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.05.027>.
44. Phimister, E., Vera-Toscano, E. ve Roberts, D. (2015). Enerji yoksulluğunun dinamikleri: İspanya'dan kanıtlar. *Ekonomi. Enerji Çevre. Politika*4,153-166.<https://doi.org/10.5547/2160-5890.4.1.ephil>.
45. Bouzarovski, S. (2018). AB düzeyinde enerji yoksulluğu politikaları. *Enerji Yoksulluğu* (Palgrave Macmillan).https://doi.org/10.1007/978-3-319-69299-9_3.
46. Chen, CF, Feng, J., Luke, N., Kuo, CP ve Fu, JS (2022). Yerelleştirilmiş enerji yükü, yoğunlaştırılmış dezavantaj ve enerji yoksulluğunun feminizasyonu. *iScience* 25, 104139.<https://doi.org/10.1016/j.isci.2022.104139>.
47. Sánchez-Guevara Sánchez, C., Sanz Fernández, A. ve Núñez Peiró, M. (2020). Madrid şehrinde enerji yoksulluğunun kadınlaşması. *Enerji Yapısı*.223,110157.<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2020.110157>.
48. Feenstra, M. ve Clancy, JS (2020). Kuzeyden bir bakış: Avrupa Birliği'nde cinsiyet ve enerji yoksulluğu. *Enerji Geçişini Cinsiyetlendirme* (Palgrave Macmillan).
49. Listo, R. (2018). Enerji yoksulluğu literatüründeki cinsiyet mitleri: eleştirel bir söylem analizi. *Enerji Araştırmaları ve Sosyal Bilimler*.38,9-18. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2018.01.010>.
50. Pachauri, S. ve Rao, ND (2013). Cinsiyet etkileri ve enerji belirleyicileri yoksulluk: doğru soruları mı soruyoruz? *Kurs. Opin. Environ. Sustain.*5,205-215. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2013.04.006>.
51. Skutsch, M. ve Clancy, J. (2017). Enerji yoksulluğu-cinsiyet bağlantısındaki ilişkilerin çözülmesi. *Transforming Power* (Routledge) kitabında, s. 61-89.
52. Petrova, S. ve Simcock, N. (2021). Cinsiyet ve enerji: iç eşitsizlikler yeniden değerlendirildi. *Sos. Kült. Coğraf.*22, 849-867.<https://doi.org/10.1080/14649365.2019.1645200>.
53. Drescher, K. ve Janzen, B. (2021). Enerji yoksulluğunun belirleyicileri, devamlılığı ve dinamikleri: Alman hanehalkı anketi verilerini kullanan ampirik bir değerlendirme. *Enerji Ekon.*102,105433.<https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105433>.
54. Awaworyi Churchill, S. ve Smyth, R. (2021). Enerji yoksulluğu ve sağlık: Avustralya'dan panel veri kanıtı. *Enerji Ekonomisi*.97, 105219.<https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105219>.
55. Bouzarovski, S., Thomson, H. ve Cornelis, M. (2021). Avrupa'da enerji yoksulluğuyla yüzleşmek: bir araştırma ve politika gündemi. *Enerjiler*14,858.<https://doi.org/10.3390/en14040858>.
56. Lou, J., Qiu, YL, Ku, AL, Nock, D. ve Xing, B. (2021). Eşitsiz ve COVID-19 azaltma önlemlerinin elektrik tüketimi üzerindeki heterojen etkileri. *iScience*24, 103231.<https://doi.org/10.1016/j.isci.2021.103231>.
57. Piwowar, A. ve Dzik-c, M. (2020). Yoksulluk ve sosyal dışlanma: Bu, Visegrad grubu ülkelerindeki kırsal alanlarda bir sorun mu? *Eur. Res. Stud.*J.23,45-54.<https://doi.org/10.35808/ersj/1579>.
58. Willoughby, M., Millet-Roig, J., García-Sabater, JP ve Saez-Mas, A. (2019). Sosyal Yatırım ve enerji yoksulluğunun nedenleri: kooperatifler bir çözüm mü? *Yenilikçi Sosyal Yatırımın Uygulanmasında (Politika Basını)*, s. 179-194.
59. Dubois, U. (2020). Giriş: komünizm sonrası Avrupa'da enerji yoksulluğu ve itici güçleri: görünür, ölçülebilir ve gizli. *Komünizm sonrası Avrupa'da Enerji Yoksulluğuna Bakış Açılımları* (Routledge).
60. G. Jigla, A. Sinea, U. Dubois ve P. Biermann, editörler (2020). *Komünizm Sonrası Avrupa'da Enerji Yoksulluğuna Bakış Açılımları* (Routledge).
61. Snyder, H. (2019). Bir araştırma metodolojisi olarak literatür taraması: genel bir bakış ve yönergeler. *J. Bus. Res.*104,333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>.
62. Webster, J. ve Watson, RT (2002). Geleceğe hazırlanmak için geçmiş analiz etmek: Bir literatür incelemesi yazmak. *MIS Q.*26.xiiiixiii.
63. Torracó, RJ (2005). Bütüleştirici literatür incelemeleri yazmak: kılavuzlar ve örnekler. *Hum. Res. Dev. Rev.*4,356-367.<https://doi.org/10.1177/1534484305278283>.
64. Bouzarovski, S. ve Tirado-Herrero, S. (2016). Avrupa enerji ayrımı. *L'Avrupa. tr Formasyon*, 39-63.
65. Biermann, P. (2020). Doğu ve Batı Almanya'da enerji yoksulluğu: (Hala) bölünmüş durumda mıyız? *Komünizm Sonrası Avrupa'da Enerji Yoksulluğuna Bakış Açılımları* (Routledge).

66. Robinson, C., Lindley, S. ve Bouzarovski, S. (2019). Enerji yoksulluğuna karşı kırılabilirliğin mekansal olarak değişen bileşenleri. *Ann. Am. Assoc. Geogr.* 109, 1188-1207.
67. Day, R., Walker, G. ve Simcock, N. (2016). Yetenekler çerçevesini kullanarak enerji kullanımını ve enerji yoksulluğunu kavramsallaştırma. *Enerji Pol.* 93, 255-264. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2016.03.019>.
68. Bouzarovski, S. (2020). Kentsel enerji talebini dönüştürmek: zamanında bir meydan okuma. *Ön. Sürdürülebilir. Şehirler* 2, 29. <https://doi.org/10.3389/frsc.2020.00029>.
69. Linz, J.L. ve Stepan, A. (1996). *Demokratik Geçiş ve Sağlama Sorunları: Güney Avrupa, Güney Amerika ve Komünizm Sonrası Avrupa* (JHU Press).
70. Grossmann, K., Jigla, G., Dubois, U., Sinea, A., Martín-Consuegra, F., Dereniowska, M., Franke, R., Guyet, R., Horta, A., Katman, F., ve diğerleri. (2021). Enerji yoksulluğunu deneyimleme ve bununla başa çıkmada güvenin kritik rolü: Avrupa genelinden kanıtlar. *Enerji Araştırmaları ve Sosyal Bilimleri* 76, 102064. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102064>.
71. Simcock, N., Frankowski, J. ve Bouzarovski, S. (2021). Görünmez kılındı: kurumsal yanlış tanıma ve enerji yoksulluğunun yeniden üretimi. *Geoforum* 124, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2021.05.005>.
72. Stojilovska, A., Yoon, H. ve Robert, C. (2021). Marjinlerden, ışığa doğru: Avusturya, Kuzey'de enerji yoksulluğu ve hanehalkı başa çıkma stratejilerini keşfetmek Makedonya, Fransa ve İspanya. *Enerji Ar. Soc. Sci.* 82, 102279. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102279>.
73. Grossmann, K. ve Trubina, E. (2021). Onur kavramının enerji yoksulluğu ve enerji adaleti çalışmasıyla nasıl alakalı olduğu. *Ön. Sürdürülebilir. Şehirler* 3. <https://doi.org/10.3389/frsc.2021.644231>.
74. Teschner, N., Sinea, A., Vornicu, A., Abu-Hamed, T. ve Negev, M. (2020). Romanya ve İsrail'in kentsel çevrelerinde aşırı enerji yoksulluğu: politika, planlama ve altyapı. *Enerji Araştırmaları ve Sosyal Bilimler* 66, 101502. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101502>.
75. N. Simcock, H. Thomson, S. Petrova ve S. Bouzarovski, editörler (2018). *Enerji Yoksulluğu ve Savunmasızlık. Küresel Bir Bakış Açısı* (Routledge).
76. LaBelle, M.C., Bucata, R. ve Stojilovska, A. (2021). Radikal enerji adaleti: Rumen kömür madencileri için Yeşil Bir Anlaşma mı? *J. Environ. Politika Planı*. <https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1992266>.
77. Pellegrini-Masini, G., Pirni, A. ve Maran, S. (2020). Enerji adaleti yeniden ele alındı: Eşitliğin felsefi ve politik kökenlerine dair eleştirel bir inceleme. *Enerji Res. Soc. Sci.* 59, 101310. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2019.101310>.
78. Grossmann, K., Connolly, J.T., Dereniowska, M., Mattioli, G., Nitschke, L., Thomas, N., ve Varo, A. (2021). Sürdürülebilir Kalkınmadan Sosyal-Ekolojik Adalete: perspektifi değiştirmek için tabuları ve vatandaşlığa kabulleri ele almak. *Çevre. Plan. E Nat. Uzun* 5, 1405-1427. <https://doi.org/10.1177/25148486211029427>.
79. Hesselman, M., Varo, A. ve Laakso, S. (2019). Avrupa Birliği'nde Enerji Hakkı. *ENGAGER Politika Özeti No. 2*. Groningen Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Makalesi No. 49/2019. SSRN'de mevcuttur: <https://ssrn.com/abstract=3466803>.
80. Middlemiss, L., Gillard, R., Pellicer, V. ve Straver, K. (2018). Enerji politikası ile enerji yoksulluğunun yaşanmış deneyimi arasındaki boşluğu kapatmak: disiplinler arası bir yaklaşım için beş ilke. *Enerji Politikasını Geliştirmek: Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimlerin Entegrasyonuna Dair Dersler* (Palgrave Pivot), s. 15-29.
81. Feenstra, M., Middlemiss, L., Hesselman, M., Straver, K. ve Tirado Herrero, S. (2021). Enerji geçişini insanlaştırmak: Hollanda'da enerji yoksulluğuna yönelik ulusal bir politikaya doğru. *Ön. Sürdürülebilir. Şehirler* 3. <https://doi.org/10.3389/frsc.2021.645624>.
82. S. Bouzarovski, ed. (2018). *ENGAGER Politika Özeti no. 1*. 15. <https://www.engagereenergy.net/wp-content/uploads/2019/01/Engager-Brief-1.pdf>.
83. Burns, R.A. (2017). *Psikososyal refah. Geropsikoloji Ansiklopedisi'nde* (Springer), s. 1977-1984.
84. DellaValle, N. ve Sareen, S. (2020). Eşitlik için dürtme ve destekleme? Enerji adaletinin davranışsal ekonomisine doğru. *Enerji Res. Soc. Sci.* 68, 101589. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101589>.
85. M. Nussbaum ve A. Sen, editörler (1993). *Yaşam Kalitesi* (Oxford). <https://doi.org/10.1093/0198287976.001.0001>.
86. Hillerbrand, R. (2018). Uygun fiyatlı temiz enerji neden yeterli değil. Bir yetenek Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ilişkin perspektif. *Sürdürülebilirlik* 10, 2485. <https://doi.org/10.3390/su10072485>.
87. Bartiaux, F., Maretti, M., Cartone, A., Biermann, P. ve Krasteva, V. (2019). Sürdürülebilir enerji geçişleri ve enerji erişimindeki sosyal eşitsizlikler: Üç Avrupa ülkesindeki yeteneklerin ilişkisel karşılaştırması. *Küresel Geçişler* 1, 226-240. <https://doi.org/10.1016/j.glt.2019.11.002>.
88. Hesselman, M. ve Tirado Herrero, S., editörler (2020). Vatandaş liderliğindeki enerji yoksulluğu diyalogları için yeni anlatılar ve aktörler. *ENGAGER Politika Özeti No. 4* te. http://www.engagereenergy.net/wp-content/uploads/2020/09/WG3-Politika-Özeti_Eylül-2020.pdf.
89. DellaValle, N. (2019). İnsanların kararları önemlidir: davranışsal ekonomi ile enerji yoksulluğunu anlamak ve ele almak. *Enerji İnşası* 204, 109515. <https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2019.109515>.
90. Hesselman, M., Tirado Herrero, S., Smith, M. ve Cornelis, M. (2022). Taşınma AB'de enerji hakkı konusunda ileri. *ENGAGER Katılım Araç Seti*. http://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2022/02/ENGAGER_Right-to-Energy-Toolkit_FINAL.pdf.
91. Hesselman, M., Varo, A., Guyet, R. ve Thomson, H. (2021). COVID-19 döneminde enerji yoksulluğu: enerji hakkı için ivme ışığında küresel tepkilerin haritalanması. *Enerji Araştırmaları Sos. Bilim.* 81, 102246. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102246>.
92. Varo, A., Horta, A., Gaydarova, E., Schneller, A., Martín-Consuegra, F. ve Jigla, G. (2018). Vaka çalışması: yenilik ve enerji yoksulluğu politikaları (ENGAGER). <http://www.engletter-energy.net/wp-content/uploads/2018/12/WG4-Vaka-Çalışması.pdf>.
93. Gouveia, J.P., Seixas, J., Palma, P., Duarte, H., Luz, H. ve Cavadini, G.B. (2021). Pozitif enerji bölgesi: tarihi bölgelerin enerji yoksulluğuna çözüm bulmaları için bir model. *Ön. Sürdürülebilir. Şehirler* 3. <https://doi.org/10.3389/frsc.2021.648473>.
94. Hanke, F., Guyet, R. ve Feenstra, M. (2021). Yenilenebilir enerji toplulukları enerji adaleti sağlıyor mu? 71 Avrupa vakasından elde edilen içgörülerini keşfetme. *Enerji Araştırmaları Sos. Bilim.* 80, 102244. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102244>.
95. Nordholm, A. ve Sareen, S. (2021). Enerji adaletinin skaler olarak sınırlandırılması ve demokratik hoşnutsuzluklar: güneş enerjisi ve enerji yoksulluğunun azaltılması. *Ön. Sürdürülebilir. Şehirler* 3. <https://doi.org/10.3389/frsc.2021.626683>.
96. Castaño-Rosa, R., Barrella, R., Sánchez-Guevara, C., Barbosa, R., Kyprianou, I., Paschalidou, E., Thomaidis, N.S., Dokupilova, D., Gouveia, J.P., Kádár, J., ve diğerleri (2021). Soğutma derecesi modelleri ve konut sektöründe gelecekteki enerji talebi. *Yedi ülke vaka çalışması. Sürdürülebilirlik* 13, 2987. <https://doi.org/10.3390/su13052987>.
97. Thomson, H., Simcock, N., Bouzarovski, S. ve Petrova, S. (2019). Enerji yoksulluğu ve iç mekan soğutması: Avrupa'da göz ardı edilen bir konu. *Enerji İnşası* 196, 21-29.
98. Morgan, C., Foster, J.A., Poston, A. ve Sharpe, T.R. (2017). *Aşırı Isınma İskoçya: işgal edilen evlerde katkıda bulunan faktörler*. *Build. Res. Inf.* 45, 143-156.
99. A. Stojilovska, ed. (2020). *Özet: Enerji yoksulluğu ile diğer akademik tartışmalar arasındaki mevcut ve eksik bağlantılar hakkında* (MESA/CI). <http://www.engager-energy.net/compendium/>.
100. Stojilovska, A., Guyet, R., Mahoney, K., Gouveia, J.P., Castaño-Rosa, R., Z -iv-ci-c, L., Barbosa, R. ve Tkalec, T. (2022). Enerji yoksulluğu ve ortaya çıkan tartışmalar: geleneksel enerji yoksulluğu itici güçlerinin üçgeninin ötesinde. *Enerji Pol.* 169, 113181. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2022.113181>.
101. Feenstra, M. ve Guyet, R. (2021). 1950'ler-1960'larda ev içi enerji teknolojisinin benimsenmesi: Kadınların nasıl dahil olduğu

- Fransa ve Hollanda. J. Enerji Tarihleri6. energyhistory.eu/tr/node/268.
102. Grossmann, K. (2019). Kimin için enerji verimliliği? Yenileme, konut ayrımcılığı ve konut piyasası üzerine kavramsal bir bakış. *Sociologia Urbana et Rurale* 119,78–95.
103. Bouzarovski, S., Frankowski, J. ve Tirado Herrero, S. (2018). Düşük karbonlu soylulaştırma: iklim değişikliği konut yerinden edilmesiyle karşılaştığında. *Uluslararası Kentsel Reg. Res.*42,845–863. <https://doi.org/10.1111/1468-2427.12634>.
104. M. Cornelis, ed. (2021). Halkla adil bir geçiş için bir araç seti (ENGAGER). https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2021/11/Engager-Toolkit_-draft-2.pdf.
105. Thomson, H. ve Snell, C. (2013). Avrupa Birliği genelinde yakıt yoksulluğunun yaygınlığının ölçülmesi. *Enerji Pol.*52, 563–572. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.10.009>.
106. Bollino, CA ve Botti, F. (2017). Avrupa'da enerji yoksulluğu: çok boyutlu bir yaklaşım. *PSL Quarterly Review*70,283.
107. Gouveia, JP, Palma, P. ve Simoes, SG (2019). Enerji yoksulluğu kırılganlık endeksi: yerel eylem için sıcak noktaları belirlemek için çok boyutlu bir araç. *Enerji Temsilcisi*.5,187–201. <https://doi.org/10.1016/j.egy.2018.12.004>.
108. Castaño-Rosa, R., Sherriff, G., Solís-Guzmán, J. ve Marrero, M. (2020). Savunmasız evler endeksinin geçerliliği: Birleşik Krallık'ta enerji yoksulluğuna karşı savunmasız tüketicilerden elde edilen kanıtlar. *Enerji Kaynakları B Ekon. Planı. Politika* 15,72–91. <https://doi.org/10.1080/15567249.2020.1717677>.
109. Sokołowski, J., Lewandowski, P., Kielczewska, A. ve Bouzarovski, S. (2020). Enerji yoksulluğunu ölçmek için çok boyutlu bir endeks: Polonya örneği. *Enerji Kaynakları B Ekon. Plan. Politika* 15,92–112. <https://doi.org/10.1080/15567249.2020.1742817>.
110. Antepará, I., Papada, L., Gouveia, JP, Katsoulakos, N. ve Kaliampakos, D. (2020). Modellenmiş enerji maliyetlerinin eşdeğer hale getirilmesi yoluyla Güney Avrupa bölgelerinde enerji yoksulluğu ölçümünün iyileştirilmesi. *Sürdürülebilirlik*12,5721. <https://doi.org/10.3390/su12145721>.
111. Middlemiss, L., Straver, K., Hesselman, M., Tirado Herrero, S., Feenstra, M., Hargreaves, T., Meyer, S., O'Sullivan, K., Sareen, S. ve Thomson, H. (2020). Enerji yoksulluğunun azaltılması için nitel kanıtlardan en iyi şekilde yararlanma: bir araştırma gündemi ve eylem çağrısı. *ENGAGER Politika Özeti No. 3'te*. <http://www.engagerenergy.net/wp-content/uploads/2020/02/ENGAGER-Politika-Özeti-No.-3-Şubat-2020-EP-Araştırma-ve-Eylem-İçin-Nitel-Verilerden-En-İyi-Şekilde-Yaratma.pdf>.
112. Dubois U., Castaño-Rosa R., editörler EP Pedia 2020. <https://www.eppedia.eu/>
113. ENGAGER (2020). Eyleme çağrı. https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2020/05/ENGAGER-Eyleme_Çağrısı_COVID_19_R2E.pdf.
114. Robic, S., ed. (2021). Kriz zamanlarında enerji yoksulluğu: AB en savunmasız vatandaşlarını korumada başarısız mı oldu? *ENGAGER Politika Özeti*. <https://www.engager-energy.net/wp-content/uploads/2021/11/PB-EP.pdf>.
115. İNŞAAT, ENACT (2020). Podcast'ler 1-4. <https://www.engager-energy.net/engagerpodcast-series-by-enact/>.